

LEBIT MURTISHI

VARGU MAGJIK

*"Pa arritur të futemi në qelizën
e diturive shkencore, nuk mund
të deshifrojmë kodin e mbarsur
me fenomenë negativë, që na i
zënë udhët që në hapin e parë"...*

Roman

**Autorizimin ekskluziv për editimin e këtij
libri në internet, e kanë vetëm këto faqe
shqiptare:**

www.sa-kra.ch

www.syri3.com

Lebit Murtishi

Vargu magjik

roman

Autori:
Lebit Murtishi

Redaktor:
Kadri Sherifi

Lektor:
Isuf Ismaili

Kopertina dhe
Përkujdesja kompjuterike:
Kadri Sherifi

Shtypi:
Tringa Design
Tetovë 2009

Tirazhi:
500 copë

Lebit Murtishi

VARGU MAGJIK

(Roman)

2009

-I-

- Dua ta shkruaj vargun magjik - tha!
- Më duhet një varg fjalësh magjike për të zbërthyer vargun e pafund të enigmave çoroditëse të jetës...

- Kur e ktheu kokën pas dhe pa se askush nuk ishte në dhomë, u shkund për të ardhur në vete. Ku janë këta? - ku paskan ikur pa i diktuar unë?..

- Hodhi sytë në mur dhe e kuptoi që kishte kohë që ishin larguar për të fjetur bashkëbanuesit e tij...

- Hajt, mendoi nën vete, do rri edhe pak se, mbase heshtja e kësaj nate dhe vetmia ime, gjejnë ndonjë zgjidhje...

- Dhe ashtu bëri; shtriu këmbët sa gjatë e gjërë mbi dy karrike dhe iu dorëzua i tëri mendimeve...

- Afronte e largonte epizode ngjarjesh nga më të ndryshmet, dhe prapë asgjë, vargun që kërkonte nuk e thurte dot sipas perceptimeve që kishte...

- Kishte menduar kushedi saherë ta gjejë një varg të tillë, që do ta linte si gjurmë, ose si shenjëdaljeje nga udhëkryqet e jetës... Prandaj kërkonte të gjejë vargun enigmë, që me pak fjalë do të ndriçonte terret e jetës...

...teret e jetës...

- Nganjëherë tërhiqej nga ky mendim, mendonte se vargje të tilla mund të shkruajnë vetëm njerëz me emër...

- Por, si për inat të tij, një zë i heshtur i thoshte: vazhdo, kërko dhe gjeje vargun, mos fli...

- Mes këtij zëri pa adresë, dhe mes lodhjes që ndjente duke kërkuar vargun magjik, s'kishte udhë të mesme; duhej patjetër të heshte, ose të vazhdojë të fl-

asë me zërin e çuditshëm që nuk e linte të qetë...

- Sa e ndërpriste punën për të marrë pak frymë lirshëm, zëri fillonte ta besdisë: ngrehu i thoshte, mos fli, kërko ate që më ke premtuar.

- Në fakt, ata kurrë s'kishin bërë ndonjë marëveshje për bashkëpunim, mirëpo, zërit të çuditshëm i mjaftoi bindja e tij për të gjetur ate që kërkonte ai prej tij, të tjerat pastaj i shtynte vet përpara... Nuk ishte kjo natë e para, as e fundit që ai rrimbi dy karrike gjysëm i fjetur, gjysëm i zgjuar, ka kohë e kohë që ate e mundon ky zë e nuk e le të qetë...

- Ka netë madje, që e gdhin i ulur në këto dy karrike si urë e gallatës që lidh dy kontinentet e ndarë.. Trupi i tij nuk lidh kontinente, se duket i vogël në pamje por edhe ai lidh diçka; diçka më shumë se ura me emër, lidh botët e misterta, botët e largëta, të largëta... Dhe, që të lidhësh dy botë të ndryshme, nuk mjafton shtrirja e këmbëve në dy karrike, duhet shtrirë mëndja tuttje; tutje nga errësirë e

largët, për të gjetur vargun magjik të deshifruar, të njëkuptimshëm, që do të fliste dhe me shekujt, për të zbardhur qiellin e errët...

- Në fillim iu duk e lehtë kur i hyri kësaj pune. Mendoj veç të provojë, por zëri që e futi në lojë, nuk e le më prapë të kthehet. Kështu që, deshti s`deshti, duhet të shkojë tutje...

- Në dhomën e gjumit dëgjoheshin gërhitjet e tre shokëve... Njëri gërhiste gati përnatë dhe gjer në mëngjes, ndërsa dy të tjerët kishin edhe kohë pushimi.

- Kjo zhurmë sikur ia largonte fillin e mendimit, por s`kishte ç`bënte, duhej të luftojë edhe mes asaj zhurme të besdisshme që s`kishte as ritëm as takt; ishte "si të thuash" si një buçimë tuneli që rëndon në gjoks.

- Kur netët kishin hënë, pavarësisht stinëve të ftohta apo të nxehta, dilte në verandën e shtëpisë dhe u ipej mendimeve pa e penguar njeri... E shihte me orë të zgjata hënë e zjarrtë, dhe priste

ndihmën e saj për të gjetur vargun magjik...

...Njëherë, duke ndenjtur si i ngrirë me sytë nga qielli, kishte ndodhur një çudi që ai nuk mundet t'i përgjigjet as sot as mot, siç thuhet... Sa kishte hapur gojën të lutet për vargun magjik, Hëna ishte shndërruar në qenje njerëzore dhe kishte zbritur poshtë...

...Po, po, poshtë në verandë kishte zbritur, ishte ulur në prehër të tij, dhe i kishte këputur një të puthur...

- Që nga ajo natë, edhe pse i pëlqeu puthja e hënës, sikur s'i dilet më në verandë... Jo që s'i dilet pranë hënës, por ka njëfarë turpi brenda tij, njëfarë frike se mos e shohin shokët, dhe ec e fol për moral e për nder pastaj...

- Se... në këtë botë mund të jesh edhe pushti më i madh, mund të jesh dhe hajdut me damkë, edhe vrasës, edhe spiun i djajve, dhe prapë të quajnë të ndershëm, mjafton një kollare me ngjyra të kesh në qafë dhe pakëz pushtet, vetëm aq!.. Por... po u puthe me hënën, ose...

po fole me yjtë, atëherë, pa një pa dy sh-pallesh i pafe, i pa nder, i pa erz, i pa asgjë njerëzore. Dhe ky opus fjalësh, shoqërohet pastaj me një varg thashethëniesh, që të bëjnë të mos jesh ai që je, por të jesh dikush tjetër; dikush që u pëlqen njerëzve. Domethënë, të jesh një qenie pa formë, e ambientuar sipas dirigjentit Ambient!...

- Heroi i këtyre reshtave, që nuk pranon të ket as emër as mbiemër, me të cilët do ta njihnin të tjerët, dëshiron të jet ai që është, ose ai që mendon që duhet të jet, pavarësisht ambientit që e rrethon. ... Sa i përket daljes jashtë për të kërkuar vargun magjik, he për he nuk do të dalë, do të presë kohët tjera, do të presë çastin e duhur...

- Kikikiiii... u paraqit lajmësi i parë i mëngjesit... Phu...dreq i dreqit!.. jo, jo, jo, më fal o Zot!.. Nuk desha të shajë gjelin, se me atë shaj mëngjesin, shaj shpresën por se si më erdhi kur m'u këput sërish fill`i i mendimit...

- Shikoi edhe njëherë hënën në horizontin e larë dhe sikur u deh, sikur u gjend sërish me te ...U mat të dalë në verandë, por ishte shumë vonë, vonë...

- Hëna po largohej për kushedi se ku, ndërsa atij iu duk se ik prej tij, dhe iu duk vetja e tepërt... u ndje fajtor përpara saj... Gjer kur, tha, do udhëhiqem nga sytë e huaj; nga sytë që shohin të tjerët dhe kurrë s`kthehen për të parë veten... Mbase dhe nuk munden!
Nuk kanë faj...

- U bë si u bë, hëna i iku... Ajo futej mes yjve të rallë, që duket se kishin dalë ta presin për ta dërguar në vendin e destinuar. Ai e shihte me mall, dhe humbte mendimeve për të gjetur vargun magjik...

- Trrak - trrak, dëgjoi hapat e shokut në korridor... E diji nga trokitja e nallanëve kush ishte. Vetëm njëri mbante mbathje të tilla të drunjta. I kishte prurë nga fshati dhe tërë ditën e gjatë, kur s'kishte ligjerata, s'i hiqte për kiamet nga këmbët. Më tepër pengonte natën kur shkonte

në tualet; ajo ishte torturë e vërtetë për kërkuesin e vargut magjik...

- Pa e parë orën sa kishte vajtur, iu afrua dritares sërish për të parë hënën në dukej diku apo jo... Si për inat, edhe nga jashtë i erdhi një zë pengues. Aty pranë rrugës kryesore të lagjes, në mesin e një ferre të madhe, u ndien kuisje... E zgjati kokën jashtë dritares për të parë më mirë, dhe ç`të shihte! - një buce e shtrirë mes ferrës, rrethuar nga një tufë qensh, ca të gërvishtur e të përgjakur turinjëve, ca me veshët këputur, ca të përgjakur gjer tek bishti, e kishin rrethuar bucen dhe sikur prisnin fjalën e saj të fundit, se cilin do ta pranonte më parë për burrë...

- Sipas rregullit, të gjithë kanë të drejta të njejta, por renditjen e bënte përherë e zonja e punës. Dhe s`kishte si të mos respektohet... Ku i vajtën sytë të shkretit... Jo për gjë tjetër, por tash e tutje, gjersa të mbarojë dasma e qenve, nuk do të mundet as të dalë në verandë dhe as të përqendrohet siç duhet brenda dh-

omës... Haj medet, medet tha, edhe kjo më mungonte!...

- Deshti s`deshti, duhej të mirret pak me qentë sa për të shmangur bezdinë e zgjatur...

- Duke i parë skenat e përsëritura, i shkuan mendtë tek njeriu, tek vargu që kërkonte. Dhe ja pse iu duk më i mençëm njeriu: ai, mendoi, për të bërë qejfet tamam si kjo punë e qenve, ka ngritur institucione moderne, apo siç i thonë me atë gjuhën e thjeshtë "Shtëpi Publike". Në ato shtëpi, buca, ose ajo që loz këtë rrol, nuk cakton rend si kjo e ferrës, atje ku punon ajo, rend apo rregull caktojnë paratë. Për shembull: nëse vjen një njeri me peshë shoqërore, e kalon rendin pa pyetur për vartësit e tij që mund të kenë pritur edhe orë të tëra... Jo, jo, u pendua. Në këtë pikë, qentë janë më të rregullt; ata respektojnë rendin e jo pozitën...

- Ja, në moment është një kone e vogël mbi bucen, të tjerët presin, askush nuk ia prish terezinë... Dreq o punë tha, -

nuk diji në çast të vendosë, se janë qen-të apo njerëzit më të mençëm...

- Sipas një përlogaritjeje të atypëratyshme nuk bënte ndonjë dallim.

- Problem i vetëm do të jet - mendoi, përcaktimi i atësisë. Si do t'ua zgjedhë buca këlyshëve të vet baballarët.

- Në sojin e qenve akoma s'ka arritur shkencë gjer në atë shkallë zhvillimi, që të zbulojë atësinë e të vegjëlve, ndërsa njerëzit këtë problem e kanë zgjidhur me kohë; u bëhen analizat të gjithë myshterinjve të një gruaje, dhe zgjidhet edhe babai. Këto metoda shkencore, që janë njëkohësisht edhe ndër arritjet e shekullit të shkuar, po ndihmojnë e do vazhdojnë të ndihmojnë, në formimin e familjeve super - supermoderne...

-II-

- Nuk e ndjeu derën kur u hap, as rrafjen e nallave të drunjtë të shokut, që u fut në dhomë për të shuar etjen me ndonjë gllënjë ujë...

- Qenke ngritur herët sot; - i tha dhe u drejtua nga frigoriferi duke mos pritur përgjigje për pyetjen e kotë që bëri...

...Edhe ai, duke parë mosinteresimin e shokut për të marrë përgjigje, heshti, nuk foli.

- Shoku me nalla u nis të dalë nga kuzhina me një gotë me ujë në dorë, por kur pa se kolegu i tij s'leviz nga dritarja, u afrua të shohë ç'po ngjet.

- Të pyeta më duket, pse s'përgjigjesht!...

- Po, tha, jam ngritur herët... Nuk i tregoi që s'kishte fjetur fare...

- Kur iu afrua mirë dritares, dhe i pa qentë si festonin, iu kthye sërish: a s'të vjen turp që i sheh këto skena? - i foli si t'ishte kujdestar i tij, e jo se ishin shokë dhome e asgjë më tepër...

- Po... nuk e di përse duhet të turpërohem unë për ate që bëjnë qentë rreth ferrës!...

- Sigurisht që duhet! A nuk sheh sa njerëz kalojnë rrugës dhe mund të të shohin si bën sehir!..

- Mos u mërzit për njerëzit, - ia ktheu ata s`kanë kohë për mua, të gjithë sytë andej nga ferra i mbajnë...

- Ndërkohë, po afrohej një grua me dy çanta mbushur plot e përplot me gjëra ushqimore... Ja i tha shokut me nalla, lidhemi me bast po nuk u ndal të çlodhet edhe kjo zonjë mu aty te ferra...

- Mos bë shakara pa krypë, nuk të ka hije...

- Prit pra, ki durim vetëm pak sekonda e do të shohësh... U ndalën të dy me kokat pas perdes dhe prisnin si në filma zonjën me dy çanta...

- Ajo sikur shpejtonte, sikur deshte të arrijë diku e që ishte vonuar...

U ipte këmbëve dhe vërente sa prapa - përpara. Si u sigurua që nuk kishte njeri në rrugë, lëshoi çantat nga dora si për t`u çlodhur pak, dhe nguli sytë nga ferra.. Atje ç`të shihje!..

- A e sheh? - a të thashë se... Kur e ktheu kokën, shoku me nalla kishte ikur nga kjo botë, dhe nuk dihej në ishte përzier në ahengun e qenve, apo ishte futur

nën rrobat e zonjës me çanta, dhe fare nuk e ndjeu zërin e shokut, edhe pse i foli te veshi...

- Ja kush më foli pak më parë për turp, tha me vete. Ja edhe një dëshmi dyftyrësie që më vret më shumë se çdo turp i bërë haptazi... Ja!..

- Nuk i foli më, e la të ngopet me skenat erotike të qenve, duke menduar se si dhe ku mund ta gjejë vargun e tij...

- Ja tha, -dy botë brenda një qenieje; njëra e vdekur, tjetra e gjallë, ose njëra e fjetur, tjetra e zgjuar... Të dyja janë të paqena për njëra - tjetrën, janë iluzion. Madje janë pengesë e neveritshme për njëra - tjetrën. Për shembull: kur njërës i vjen nakati nga veprimet animale të njerëzve, tjetrës i vjen për të qeshur me pikëpamjet e konkurentes së vet...

- Megjithate, një lidhje egziston mes tyre, dhe ate duhet gjetur...

- Në rrugë u ndie buçima e një maki-ne, dhe zonja me dy çanta, grabiti çantat të dyjy në njërën dorë dhe u nis...

- Edhe shokut me nalla, të ngrirë në dritare, iu prish ëndrra e paparë më parë.

- Hë, a s`të erdhi turp të mbesësh si i pashpirt kaq gjatë me kokën jashtë dritares?.. Hë, fol tashti!..

- Ai u skuq në fytyrë dhe bëri të dalë jashtë dhomës që ia zinte frymën, dhe me këtë, të çlirohej edhe nga pyetjet e shokut që e shau pak më parë.

- Ai e kapi për krahu dhe nuk e la të largohet... Dëgjo i tha: mos u turpëro nga vetvetja, asgjë të keqe nuk bëre, vetëm se more një mësim sot...

- Për çfarë mësimi e ke fjalën?.. bëri sikur s`e kuptoi...

- Besoj se e mësove dyzimin e qënies tënde... Kjo është plotësisht normale, plotësisht e natyrshme, por për të qenë të turpshëm a të ndershëm siç më the ti më parë, duhet vënë nën kontrollë botën tonë të dytë; botën që rri fshehur brenda nesh dhe; na duket si e vdekur, dhe kur mendojmë se e kemi mposhtur, ajo zgjohet; zgjohet dhe na merr përpara, ashtu

siç të mori ty sot dhe të lidhi pas hekura-
ve të dritares...

- A e sheh që nuk mjaftuaka vetëm
të flasim e të mendojmë ndryshe nga të
tjerët, dhe me këtë edhe të bindemi se
jemi të ndryshëm... Jo, i dashur shok, fja-
lët nuk mjaftojnë, duhet punë, duhet luftë
e pakompromis kundër të shëmtuarës që
ka zënë vend e po lëshon rrënjë anemb-
anë botës...

- Po mirë, meqë ra fjala, a nuk pas-
ka ndonjë pikë të bardhë në shoqërinë
njerëzore?.. apo çdo gjë është e zezë,
sipas mendjes tënde...

- Po, sigurisht që ka edhe pika të ba-
rdha, pavarësisht sa janë ato...

- Tregomë pra vetëm një, një, - foli
me plot kureshtje shoku me nalla...

- Atëherë, po të flas shumë thjeshtë:
e bardha është e kundërta e asaj që kam
zënë në gojë për të zezë, kaq!..

- Si the? - sikur nuk të mora vesh...

- Ai, pak me përtesë, në vend që ta
sqarojë atë që tha, e futi edhe më thellë..

- Dëgjomë me kujdes tha kësaj here: çdo fenomen, qoft natyror, qoft shoqëror, është në çift i krijuar: domethënë, ate që e cilësojmë për të zezë, patjetër në anën e saj të kundërt e gjejmë dhe pikën e bardhë...

- Pra duhet ta gërryejmë këtë vruk të ndotur që ka mbuluar shoqërinë, për të gjetur anën e saj të kundërt, dritën, diellin...

Ate po e kërkoj unë, shoku yt i pagjumë..
... Kërkoj një varg të shkurtë, magjik, që ta ngërthejë brenda tërë dilemën e këtyre botëve që përmendëm... Kot po vuan, - tha shoku me nalla, kot e ke... megjithate, mua më kënaqe me këtë që the...

- E sheh pra se ia vlen të vuash...
Kur ti thua se u kënaqe, atëherë s'ka si të mos kënaqem edhe unë me vuajtjen time... Vet ti me kënaqësinë tënde, më the të vuaj; të vuaj që të gjejë kënaqësinë e humbur. A i kupton tash të kundërtat që burojnë nga e njëjta qenie. Pra, për të qenë të lumtur, duhet së pari të vuajmë, dhe përmes vuajtjes të kërkojmë

lumturi, tjetër formulë nuk ekziston. E kundërta e vuajtjes është indiferenca karshi fenomeneve të këqia, dhe kjo indiferencë mund të na japë ndonjëfarë paqeje të përkohshme, por vuajtjet që do të vërshojnë më pas do të jenë katastrofike...

- Prandaj gabojmë kur themi se vuajmë për të tjerët. Ne, në radhë të parë, vuajmë për të qenë vet të lumtur, pa ua marrë të drejtën edhe të tjerëve për të shijuar lumturinë e vuajtjeve tona...

- Më duket se po më çmend!..

- Vetëm të duket, përndryshe, pak më parë the se ndjehesh i kënaqur, dhe mua më ndihmove shumë, aq sa as ti vet nuk e kupton në këtë rast...

- Tash shko... shko fli edhe pak se është e dielle sot, dhe kjo ditë vjen njëherë në javë... U largua i buzëqeshur shoku me nalla, ndërsa ai mbeti vetëm në dhomën e ditës...

- U shtri në një kënd të dremisë pak.

- Kapakët e syve, edhepse të këputur nga lodhja, nuk i mbyllte dot. Mbase

edhe këta janë të kundërt tha, dhe i mbylli me zor sytë...

- Vargu i sillej si xhandar nëpër ëndrra dhe ia prishte gjumin, ia prishte paqen e shtirur...

-III-

- S`kishte fjetur as një orë të plotë kur dëgjoji një zhurmë alarmi. Ishte një zhurmë e pazakontë që erdhi jashtë nga rruga, dhe brofi më këmbë... Te ferra ishin mbledhur thuaja të gjithë fëmijët e lagjes, dhe tashmë, nga dritarja e tij nuk dukeshin qentë në festë, por vetëm grumbulli i fëmijëve dhe një zë çjerrës që vinte drejt tij.

- Deshte ta hapë dritaren, të pyesë ç`kishte ndodhur, por ndali si i ngrirë në vend, kur pa në mesin e turmës shokun me nallana... Ai mezi ecte...

- Hapi dritaren dhe briti me sa zë pati: ç`ke?; ç`ke?; ç`të ka ndodhur?

- Asgjë, asgjë - tha, jam gërvishtur pak.

- Gjersa doli ky te shkallët, ai po ngjitej përpjetë duke çaluar...

- Fol ore, ç`u bë?..

- Nuk kam asgjë tha...

- Siç e pa edhe vet, qenve të rrugëve ua pamë sherrin...

- Për ç`farë sherri e ke fjalën? - e pyeti si me frikë. Nuk e dinte ç`kishte ndodhur jashtë, dhe mezi priste që shoku ta marrë veten dhe të tregojë si ishte puna..

- Ndëgjova një klithmë fëmije, tha, dhe dola me vrap jashtë. Kur e pashë një fëmijë nën kthetrat e qenit nuk pata kohë të mendoj më tepër, iu hodha qenit në shpinë dhe e shpëtova fëmijën. Për fat, përveç ca grrithjeve të vogla nëpër trup, tjetër gjë nuk kishte pasur...

- Po ti?

Unë duhet të pastroj këmbët me pak dezinfektues dhe pikë. Nuk kam asgjë serioze, serioze është sorollatja e qenve nëpër qytet pa i penguar askush, thuase janë qytetarë nderi...

- Ashtu është, ke të drejtë. Në shoqërinë tonë.. Bjeri më shkurtë, mos e zgjat shumë, ndërhyri shoku me nallana.

- Ai, pa u lodhur në ndërhyrjen e shokut, madje bëri sikur s'e vërejti fare, vazhdoi... Në shoqërinë tonë, nuk zgjidhet problemi kështu siç mendon ti...

- Në këtë shoqëri, ku nuk dihet i pari e i fundit, ku mund të vrasësh në mes të ditës e mos të të shohë njeri, ku mund të vjedhësh e të grabitësh kur të duash e kur të mundesh e mos të të ndjekë njeri, ku mund të çnderojshë kë të duash e mos të të prekë njeri, problemi i qenve që thua ti, zor se mund të vij në radhë për t'u zgjidhur...

- Po ti, vazhdoi më tej, të jesh i lumtur, që me vuajtjen tënde, bëre të lumtur një tjetër, shpëtove një fëmijë...

- Ore lere fëmijën ti, foli si i krekosur shoku me nalla, po fol, a ke ndonjë ide se ç'duhet të bëjmë, së paku me këta qentë e lagjes...

Problemi nuk zgjidhet në lagjen tonë

- Paramendo sa lagje ka i tërë qyteti, paramendo sa qytete e lagje ka i tërë vendi ynë, llogariti atëherë me numrin e qenve të lagjes sonë të gjithë qentë e lagjeve në shkallë vendi, dhe vetëm atëherë do të marrësh përgjigje në pyetjen që bëre...

- Sipas teje u dashka t'i lëmë të qetë qentë të na hanë, saherë t'u teket e saherë të munden.. Jo, jo, nuk thashë ashtu, patjetër që duhet ndërmarrë diçka të përkohshme...

- Të thashë pra, problemi nuk zgjidhet me lagjen tonë. Këtë tufë qensh mund edhe ta zhdukim, por a ke menduar se ç'duhet të bëjmë nesër kur të shohim tek ferra një tufë edhe më të madhe se kjo e tashmja. Qen ka gjithandej vendit, dhe atyre nuk u nevojitet pashaportizimi për të ndërruar vendbanimin, u duhet vetëm një buce të kenë përpara si orientim dhe një ferrë si kjo e lagjes sonë, për aheng..

- Qenve nuk u intereson në kanë rënë apo jo në këtë ferrë heronj të tjerë, at-

yre u mjafton ferra e lirë për të bërë qejf,
ti plas po deshe...

- Po... sa do të presim kështu sipas
teje...

- Jo sipas meje, po sipas rregullit...

- Cilit rregull!..

- A e ke dëgjuar tregimin e Nastradin
Hoxhës; kur i ra zjarri në shtëpi, dhe iu
lut Zotit t'ia shpëtojë bythën e vet...

Po, pohoi bindshëm shoku me nalla...

- E pra, ky është rregulli. Pa i djegur
bytha secilit, nuk të dëgjon askush...

- Prandaj, duhet të mendojmë si t'i
shtojmë qentë, jo t'i zhdukim. Pa ndihm-
ën e çmueshme të dhëmbëve të tyre nuk
fillon dot asnjë ndryshim, asnjë revoluci-
on...

- Tash të mora vesh. Më në fund e
kuptova përse rri pa gjumë me netë të
tëra për të gjetur vargun e ideve të tua;
vargun e poezisë së jetës, dhe me të të
shpjegoj jetën time, tënden, të këtij, të at-
ij, të të gjithëve...

- Fliste dhe ecte nëpër dhomë shoku me nalla, sikur të kishte bërë ndonjë zbulim epokal...

- Ai e shihte nga këndi ku ishte ulur, dhe i dukej se gjeti germën e parë të vargut magjik. Sot gjeta një germë i tha vetes, tash e tutje do të jet më lehtë...

- Tregomë tash ç' duhet të bëj i tha shoku me nallana...

- Tash, punën e parë që duhet të bëjshë, duhet të bëjshë ate që bëra unë me ty...

- Prapë s' të kuptoj i tha, bjeri më drejt...

- Ashtu pra... ashtu si të gjeta unë ty e të bëra shok, tashti ti kërko, kërko vend më vend të gjesh një shok si vetja, dhe do ta porositësh që, të njejtën gjë ta bëjë edhe ai me një tjetër... Po nëse nuk e gjej shokun që kërkoj? - pyeti edhe njëherë për t' u siguruar...

- Po nuk e gjete, duhet ta bëjshë një vet, qoftë edhe nga balta, ndryshe, kërko llogari nga vetja, futu dhe njëherë nga e para në kthetrat e qenve.

- Eh, mor vëlla... Kur i tha vëlla, shoku hapi sytë dhe deshte t'i hidhet për qafe... Ai bëri sikur s'e vërejti ngazëllimin e shokut, dhe vazhdoi... njeriu lind i çiltër, si engjëll, si dritë, tha...

... Dhe, posa hap sytë, sheh qiellin e murrmë, me rrufetë, me vetimat... Dhe... një ditë nëse lodhet, shembet dhe e shkelin dhe e përdhosin si të munden. Në këtë botë s'ka mëshirë, ka veç të fortë dhe të ligë...

- Po kush është i ligë do thuash ti!..

- I ligë është ai që lodhet, që përulet dhe që pret mëshirën e djajve...

Domethënë, ia preu fjalën shoku me nalla, mjafton që të mos lodhemi, a?..

- Kjo nuk mjafton, por është hapi i parë dhe vendimtar. Gjatë rrugës pastaj, duhet të mësojmë; të mësojmë gjithçka dijnë të tjerët. Këto janë hapat e parë që duhet t'i mësojmë, pa këto hapa mbetemi në rrugë, na mbyl errësira...

- Nuk qenka aq e vështirë, tha përsëri shoku me nallane...

- Jo edhe aq, por përpara se të nise-
mi asaj rruge, duhet të plotësojmë edhe
një parakusht, pa të cilin s`e bëjmë dot
asnjërin hap nga ato që përmenda...

- Po... po të dëgjoj...

- Bindja... bindja duhet të na prijë; bi-
ndja në të drejtën tonë, në forcën tonë të
pashtershme...

- Po mirë, ç`lidhje ka ai varg që kër-
kon ti me këtë që dëgjova...

- Ka lidhje, si s`ka... Jeta është më e
bukur se çdo poezi, dhe çdo varg që i
kushtohet jetës, është lule e saj, aromë e
saj... Unë dua të shkruaj vargun e jetës;
vargun që do të shërbejë si hajmali për
të mos rënë dy herë në të njejtin hendek.
Pra, dua një varg që të qëndrojë mes jet-
ës dhe poezisë, një varg që do t`i hapë
rrugët e mbyllura të mendjes sonë; një
varg i stisur me brumin e mendjeve të
ndritura, që do ta kuptojë edhe i gjalli ed-
he i vdekuri...

- Po kush do ta dëgjojë zërin e atij
vargu në këto kohë të bëra lëmsh!..

- I pari do të jesh ti, i tha shokut, pastaj ai që vjen pas teje...

- I buzëqeshi shpirtërisht dhe iu hodh në përqafim...

Lejomë i tha të të dua më shumë se shok; të të dua e të të kem vëlla përjetë...

- Ne, edhe ashtu kemi qenë vëllezër, por tash e tutje jemi dhe shok, jemi bashkëudhëtarë të një bote tjetër, pa re të murrme, të një bote të çiltër si vargu që kërkohet...

-IV-

- Në ekran, pas shumë reklamave të mërzitshme, u paraqit një fytyrë e njohur për të dy...

- Në këndin e djathtë të epërm të ekranit shquhej germa *R* e madhe e dorës, që nënkuptonte përsëritjen e një emisioni të shfaqur më parë...

- Nën foton e njeriut që bëhej gati t'iu përgjigjet pyetjeve të gazetares, u paraqitën titujt dhe emri e mbiemri i asaj fytyrë të njohur për ta...

- Afruan kokat më pranë ekranit, sikur ndjenë frikë se do t'u ikte fotografia e njeriut të njohur...

- Për habinë e tyre të dyfishtë; njëherë për fytyrën që shihnin në ekran, dhe e dyta për titujt e renditur përpara emrit, njeriu kishte edhe një titull tjetër të fituar apo të dhuruar nga dikush pas luftës së përgjakshme që ndodhi në vendin e shqipeve vitet e fundit...

... Të dy lexuan me zë, si të dirigjuar nga mllëfi që sapo s'kishte shpërthyer:

- Ministër i Drejtësisë ... tmerr; thanë të dy njëherësh, tmerr, përsëritën rishtas të dy!..

- E, a e sheh këtë surrat... në vend që të struket në ate birën e miut që ua servonte demonstruesve paqësorë dikur, ky del edhe të na mbajë orë edukate sot. ... Eh, ditë, ditë, të tillë nuk të kemi pritur.

- Jo që s'e kemi pritur, ndërhyri për të qetësuar shokun me nallane, por as që do ta pranojmë ndonjëherë. Prandaj na duhet dija, që të dallojmë dritën nga errësira. Dita që kemi pritur, siç the edhe

ti, nuk vjen me këta krushqë të panjohur që kanë mbushur udhët tona, dhe që sillen si zot shtëpie, edhe pse nuk ia dijnë, as gjuhën as dhembjen kësaj toke...

- Ja, ky surrat që kemi përpara është një dëshmi e mjaftë për të parë faqen e vërtetë të kësaj lirie që na trumpetohet nga tellallet e mjerë, të etur për një cop pusht - shtet, çfaredoqoftë ai...

- Mos e shkyç, mos, le të dëgjojmë...

- Si or ke nerva për ta dëgjuar këtë maskara?.. foli tërë mllef shoku me nallane...

- Nuk është ky maskarai fajtor për këtë shfaqje tragjike që po na shfaq sot, fajtor dhe kryemaskarenj janë ata që e kanë prurë në këtë pozitë...

- Pa dale, dale të lutem... dhe nxorri fletoren e xhepit për të shënuar fjalët e ministrit të sapoemëruar...

- "Të dashur qytetarë"...

...Më mirë thuaj të dashur qyqarë, briti edhe më me mllef shoku me nallane...

- Po prit o i bekuar, i foli edhe njëherë shokut që dukej se kishte dalë nga binarët. Ta dëgjojmë, pastaj kemi kohë edhe për të sharë po deshe...

- Fjalët e para nuk i morën vesh...

- Ne, tha ministri, si qytetarë të këtij vendi, kemi qenë të shtypur e të shkelur me dekada të tëra nga pushtuesit barbarë, që nuk kursyen as fëmijët e djepit, në tendencat e tyre për ta zhbërë dhe për ta shkretuar këtë vend... Të gjithëve, qytetarë të nderuar, na binte koka era hallvë, të gjithë kemi pritur në rend për t'u martirizuar për vendin tonë të shenjtë... E ngriti gotën me ujë për të shtyrë fjalët teposhtë, që, siç duket po ia zinin frymën...

- Ky i pafytyrë, më kujtohet se këto fjalët e hallvës i ka përdorur kundër rinisë sonë në ato kohë të trazirave të mëdha. U bie koka era hallvë thoshte, atyre që luajnë me shtetin, ndërsa kokës së tij, gjithnjë era parfum i binte; parfum që u hidhte ¹⁾ UDB-ja njerëzve të dalluar të saj...

- Po... ky nuk është i vetëm, tha si me zor shoku me nallane...

- Këta kokëparfumat, sado që të derdhin derivate lulesh në kokë, erën e qelbët të tradhëtisë e kanë e nuk ua mbulon asgjë dhe asnjëherë... Ti mos e merr këtë paraqitje të kësaj fytyre si fundin e botës. Vërtet është e dhimbshme kjo që po shohim, por ka edhe anën tjetër kjo shenjë; demaskimin e profiterëve të luftës, dhe lehtësimin e rrugës sonë kah drita e vërtetë...

- Ja dëgjoe, a ke fyerje më të madhe për popullin kur pështyhet përmes ekranit që ne e paguajmë; a ka dëshmi më të madhe, se koha në të cilën jetojmë, ose bëjmë sikur jetojmë, është gënjeshtër, është kopile...

- Ai fliste, ndërsa shoku me nallane kishte marrë njërën nalle në dorë, dhe dukej se po bëhej gati të godasë dike...

- Pale, pale, paska qenë edhe në luftë maskarai...

- Edhe mund të ketë qenë! Ai nuk thotë se në cilën anë ka qenë, vetëm se ka qenë diku në luftë... Këtë pjesëmarrje të tij në luftë, duhet ta sqarojnë ata që

thirren si ish udhëheqës të luftës... Në këtë kohë duhet të jemi të përgatitur për të dëgjuar edhe tragjikomedi të tilla...

- Edhe njëherë po të them, mos e merr për Shpirti këtë që po dëgjon, se mbase e bëjnë me qëllim këta të jashtmit për të na dëshpëruar, për të na thyer ashtu siç po na fyejnë. Por, Diellin e lirisë nuk e thyjnë dot, ai do të vijë një Dite, qoftë edhe mbi kaskat e huaja që po ia zënë frymën këtij vendi...

- U qetsua paksa shoku me nallane, dhe si me të qeshur i tha: kërkoje vargun magjik, mbase e ke afër...

-V-

- Në tavolinën e vogël, rreth së cilës flinin si të vrrarë dy shokët e lodhur, ishte ulur flokëkuqi i shkurtër dhe po trazonte sheqerin në gotën e mbushur spicë me çaj...

- Me tingullin e krijuar nga përplasja e lugës në gotën e xhamtë, ua prishi gju-min shokëve që kushedi në ç'ëndrra fluturonin në atë çast...

- Pa i prishur vetes terezinë, vazhdoi vazhdoi të trazojë sheqerin, gjersa reagoi shoku me nallane...Po, a me qëllim erdhe të na e prishësh gjumin o i marrë, a?

- Po, tha flokëkuqi me gjakftohtësi...

...Sikur s'më shkonte çaji vetëm ta pi, dhe hajt thashë t'i zgjojë këta gjumashë që nuk u paska mjaftuar nata për gjumë...

- Ç'natë mor, unë edhe kam fjetur pak, po ky tjetri ama, gjithë natën këtu e ka gdhirë...

- Mirë de, edhe këtu bëhet gjumë, këtu i ka pëlqyer, këtu ka fjetur, punë e tij..

- Jo, jo, nuk thashë që ka fjetur, por thashë se këtu e ka gdhirë natën...

- Por ti sikur the që ke fjetur, nga e pe këtë tjetrin, apo t'u shfaq në ëndërr?

- Me shakanë e flokëkuqit qeshën të tre...

- Unë, tha kërkuesi i vargut magjik, kam bërë punën time, ndërsa ky tjetri erdhi pak përpara mëngjesit dhe pastaj na doli mjaft punë për të ndejtur bashkë, dhe ashtu bëmë...

- Ata flisnin me radhë për të shpjeguar në hollësi historikun e qenve, ndërsa flokëkuqi qeshte dhe e mbante barkun me dorë se mos i pëlcasë nga të qeshurat e tepërta... Ama film paskeni parë!.. Po mirë, nuk u vajti mendja të më zgjoni edhe mua pak më herët?

- Dëgjo kuqo, nëqoftëse qentë kthehen nga azili sonte, do dalim të tre në verandë, dhe me këtë rast i ndihmojmë edhe kërkuesit që ta gjejë atë të bekuar vargu!..

- Edhe ti ia nise të bëjshë shaka me mua o, i moralshëm! o nazeli! o hipokrit, që më qortove sot në mëngjes e pastaj vajte e u fute në valle me qentë!..

- Qeshën e qeshën sa u lodhën... Kur panë se u bë koha e drekës, u ngritën për të përgatitur ushqimin...

- E dini çka?.. iu drejtua të dyve flokëkuqi; meqenëse juve qenkëni lodhur duke përcjellë ahengun e qenve, uluni ju lutem pushoni, se sot do ta përgatis unë drekën. Dhe keni për të parë se do t'i lëpini gishtat me gatesën time.

- Propozimin nuk e komentuan. Sikur kishin pritur prej kohësh që dikush t'i urdhërojë të ulen, dhe ranë si të këputur njëri pranë tjetrit...

- Keni edhe një kusht për të plotësuar, tha flokëkuqi: gjersa ta shtroj ushqimin, asnjëri mos e kthej kokën këtej për të parë se ç'po gatuaj...

- U pajtuan pa kushte... madje edhe gurë po na shtrove në tryezë sot, ne do të hamë, vetëm na ler pak të pushojmë!.. Kjo qe fjala e fundit e atij dialogu gazmor. Dhe heshti kërkuesi i vargut, heshti dhe shoku me nallane...

- Teksa po flinin me kokat varur, njëri këtej, tjetri andej kuzhinës, flokëkuqi përgatiti ushqimin. Por, tash nuk deshte t'i zgjojë, iu dhimbsën. Le të flejnë edhe pak tha me vete, është e dielë, ditë që mezi e presim...

- Si e shtroi ushqimin, priti edhe një copë here sa të ftohet, dhe u thirri të zgjohen: gati dreka, urdhëroni myshterinj, urdhëroni!. Të dy të përgjumurit i kapi gazi dhe deshën s'deshën u zgjuan. Pa vënë

re se ç`ka mbi tryezë, dolën jashtë të lajnë sytë. Kur u kthyen e panë specialitetin e flokëkuqit, dhe ia dhanë gazit sërish...

- Mirë bre burrë, po, për këto patate na vure në gjumë ti a? - pyeti me të qeshur kërkuesi i vargut magjik...

- Pse, ti ndryshe nga unë do t`i kishe zier a? - ia ktheu po me të qeshur flokëkuqi... Ju e dini se unë s`di të gatuj, vetëm desha t`u vë në gjumë, ngaqë u pashë si ishit katandisur me atë dreq ahengu... Na ler të hamë të lutem, - i tha shoku me nalla... Mirëpo, sa heshte njëri, ia priste tjetri, dhe gjersa mbaruan së ngërëni nuk i ndalën të qeshurat...

* * *

- Kafetë, si zakonisht i bënte kërkuesi i vargut. Dhe shprehi e tij, gjersa priste xhezven të vlojë, ishte fishkëllima.

- Ia mirrte ndonji avazi të mbetur në mendjen e tij nga kohë e fëmijërisë, dhe fare s`dëgjonte se ç`flitej në anën tjetër të dhomës. Dhoma e ditës nuk ishte edh-

e aq komode, por, gjithsesi, i plotësonte nevojat e studentëve të ardhur nga fshatrat...

- Një divan i vjetër qëndronte përballë aneksit të pajisur me orendi të nevojshme për gatim, një televizor poashtu i vjetër, por që punonte mirë, dhe një tavolinë e vogël me tre karrike rrethuar dhe që qëndronte si dekor në mes të dhomës. Dritarja ishte në anën e lindjes, dhe dielli, posa lëshonte rrezet e para, ndriçonte çdo kënd të dhomës së tyre të ditës, ku ata e kalonin pjesën më të madhe të kohës. Abazhur nuk kishte; ishte vetëm një poç i varur tavanit, që u mjaftonte për të studiuar mbrëmjeve të zgjatura studentore. Edhe verandën kishin të drejtë ta përdorin, por nuk duhej të flisnin pas orës dhjetë. Ky ishte një rregull i pashtkruar që ua kishte komunikuar pronari i shtëpisë që nga dita e parë që kishin hyrë në atë shtëpi... Dhe i përmbaheshin me përpikmërinë më të lartë marveshjes me të zotin e shtëpisë, ndryshe as që mund të bëhej...

- Kafetë janë gati, thiri nga kuzhina kafexhiu i shtëpisë. Këtë nofkë ia kishte ngjitur flokëkuqi, dhe ai edhe vet e kishte kënaqësi kur bëhej humor në llogari të tij. Ishin gati dy vjet së bashku, dhe kurrë s'kishte ndodhur të zemërohen me njëri - tjetrin. Debatonin shpesh edhe me zëra të ngritur, por gjithnjë si shokë, si miq...

- I pinë kafetë dhe secili mori librin në duar, ishte kohë e punës...

-VI-

Si thoni të shkojmë në kinema sonte?..

- Propozimi i flokëkuqit u pëlqeu të treve. U veshën dhe dolën në rrugë...

- Disa metra larg rrugës, pranë një kontenieri mbeturinash, shquhej tufë e qenve. Nuk dihej vetëm në ishin qentë e njejtë të ferrës që kishin përpara sysh, apo ishin të tjerë. Sidoqë të ishte, ushtritë e qenve ishin sovrane në çdo pjesë të qytetit, dhe kjo dukuri ishte shumë shqetësuese, sidomos pas sulmit të njërit prej tyre ndaj një fëmije sot në mëngjes. Sho-

ku me nalla ishte ende i stresuar për shkak të skenës që përjetoi sot. nuk i hiqej nga sytë fëmija, por ndjente dhe një krenari përbrenda për aktin altruist që kishte bërë vet...

- Përgjatë rrugës panë e ç`nuk panë, por kur afruan në qendër, në një stol të gjatë bri rrugës, dy çifte të rinjesh bënë dashuri sikur t`ishin të mbyllur në ndonjë dhomë të errët ku nuk i arrin dot syri i askujt...

- Ç`tu thuash këtyre? - foli prerë flokëkuqi dhe ktheu kokën në anën tjetër, sikur i erdhi turp atij në vend të çifteve të dalldisur, që mbase s`e dinin në ç`botë janë...

- Një fjalë të mirë, u përgjigj kërkuesi i vargut magjik...

- Fjalë të mirë? - po ç`të mirë sheh tek këta të marrë ti ore?..

- Moshën e tyre, u përgjigj sërish ai...

- Po a nuk i përngajnë qenve të ferrës edhe këta, a? - fol të lutem!..

- Jo, në asnjë mënyrë nuk duhet bërë krahasime të tilla. Derisa qenve u mungon i zoti, këtyre u mungon edukata!..

- Të dy palët janë pasojë e një shkakui, dhe jo shkak për sharje e fyerje...

Pra, shkakui nuk janë këta, këta janë pasoja, që do të thotë, viktimi, viktimi.

- Po të ishte ky qytet në dorën time, do t'ia kisha vënë zjarrin qosh më qosh, tha tërë mllef shoku me nallane.

- Paske akoma gjykim të gabuar. A të kujtohet përse ka thënë njëherë moti Migjeni ynë: "mos shaj mëkatarin, por shaj errësirën që krijoi kushte për t'u bërë mëkati"...a të kujtohet? - pyeti dhe njëherë me zë të ngritur kërkuesi i vargut magjik...

Sigurisht që më kujtohet, po më duket se janë shtuar si tepër këta të paudhët dhe po ia marrin krahun nderit...

- Nderi ka peshë tjetër, shoku, tjetër. ...Nëse peshojmë nderin e këtij qyteti me disa dhjetëra ose edhe qindëra të rinjesh të paedukuar, kemi bërë një gabim të pafalshëm. Këtu jetojnë me qindra - mijëra

njerëz të ndershëm, dhe s`mund ta prishin imazhin e tyre këta që bëjnë dashuriçka në mes të rrugës...

- Nuk besoj se këto skena të pahijshme nuk e kanë bishtin prapa. Dikush, duhet të qëndrojë patjetër në prapaskenë, sido që të jet. Më duket se është një strukturë e tërë e organizuar: televizionit, gazetat, rrugët, qentë...

Edhe qentë qenkan të organizuar a?
- pyeti sa për të qeshur pak, flokëkuqi...

- Mbase s`më kuptuat tha kërkuesi i vargut... Dua të them se, at që qëndrojnë pas këtij denigrimi të shoqërisë sonë, i kanë shtruar mirë binarët e ideve të tyre. Kanë krijuar kushtet, siç thotë Migjeni, dhe viktimat e padjallëzuara bien vet në çarg...

- Madje edhe qentë janë viktimat të kësaj kohe të errët... A e shihni tërë këtë ushtri të rinjesh që bredh rrugëve për të shtyrë kohën kot! Të gjithë të papunë janë, të gjithë të mvarur nga prindërit ose nga dikush tjetër janë! Çfarë mund të pr-

esësh tjetër nga këta të pashpresë, nga këta bredhës rrugësh pa të nesërme!..

- Për t'i shtyrë të rinjtë në udhët pa krye, vazhdoi më tej, metoda më e mirë dhe më efikase është papunësia...

- Po ç'interes paska dikush të luajë në këtë mënyrë me të rinjtë tanë!..

- Ka interes, edhe atë shumë madje. ...vetëm shihni si po coptohen e ripushtohen tokat tona e askush nuk e ngren zërin, shihni si po shkatërrohet e bastardohet gjuha jonë kombëtare e askush nuk e ngren zërin, shihni si po sjellin flamuj pa shenjat e kësaj toke e askush nuk e ngren zërin, shishni e shihni rreth e përqark e do të ndoteni me lakuriqësitë, e tjera e tjera.

- Si mendoni, rastësi është kjo? - jo, jo, kjo s'është e rastit, është skenar, është program vëllezër, dhe këto skenare e programe kur heshten kanë koston e lartë, shumë të lartë!..

- Po pse heshtin njerëzit, ç'kanë, ç'kanë?.. bërtiti flokëkuqi sa që u kthyen edhe kalimtarët e tjerë nga ata...

- Ja ç`kanë vazhdoi ai: i kanë sjellë në këtë gjendje të mjerueshme, që secili të mirret me hallet e veta; ky është skenari, ky është programi...

- Phu, nënën e nënës... shau flokëkuqi, ne po na ze shtëpia përfundi, dhe në vend që t'i përvishemi punës për të shpëtuar kokën, ne qajmë hallet e qenve dhe të këtyre qejflive të rrugëve...

- Nuk shkojmë në kinema, tha, më mirë të kthehemi!..

- Jo kuqo, jo, ia priti shoku me nallane, do shkojmë në kinema, por me qëllimin e vetëm që të përfitojmë nga kulturat e të tjerëve, jo të shkojmë për të humbur kohën...

Ja, bota e zgjuar po vepron, tha nën vete kërkuesi i vargut! Kjo është ajo botë që shnderron njerinë nga një robot i kontrolluar në një gjigant të papërmbajtur...

-VII-

Rrugës takuan tullacin, shokun tjetër që banonte me ta. Ai ishte një tip i tërhequr, nuk rrinte shumë me shokë. Rrallë

ndodhte të rrijë në dhomën e ditës në mbrëmje. Vetëm kur bënte koha për të ndejtur jashtë, në verandë, u bashkohej shokëve...

- Ku paske qenë tullo, i foli flokëkuqi.

- Te një shok, tha, po ju?

- Në aheng, ia priti si gjithnjë, shoku me nallana, që ishte njëherit edhe nismë-tari i shakave shoqërore... Pastaj ia priste dhe dominonte flokëkuqi.

Tullaci, edhe pse vet nuk ishte i humorit, i pëlqente shokët gazmorë dhe nuk dinte të zemërohej...

- Sa hynë në dhomë, ndezën televizorin, dhe zunë secili nga një vend...

- Ishte koha e lajmeve të fundit...

- Doli ky, Ali Baba, - qeshën me zë me nofkën që i vuri të parit të vendit flokëkuqi...

- Jo, e ke gabim, Ali Baba mbante vetëm dyzet hajdutë prapa, ndërsa këta mbajnë batalione të tërë hajdutësh.. Do t'ishte fatmirësi sikur udhëheqësit e vendit të kishin një numër aq të vogël rreth vetes. Këtyre u merr lakmi edhe vet djalli

i mallkuar. As djalli, nuk është në gjendje të bëjë ate që bëjnë këta në kurriz të këtij populli...

- E po na thuaj tash, ku sheh ndonjë pikë të bardhë tek këta udhëheqës, - pyeti me shpoti shoku me nallane...

- Po, tha kërkuesi i vargut: pikë e bardhë është paaftësia e tyre për të fshehur gjurmët e turpit, dhe kjo mjafton për mua që të falenderoj Zotin për këtë mangësi që u ka falur njerëzve të tillë...

- Po kjo nuk mjafton, duhet më shumë dobësi të ketë në qënien e tyre, ndërhyri më në fund edhe tullaci në bisedën e nxehtë të shokëve...

- Nuk është detyra jonë të numërojmë dobësitë e tyre, - tha kërkuesi i vargut, ne duhet të mendojmë si t'i vetëdijësojmë këta njerëz...

- T'i vetëdijësojmë? - pyeti me habi tullaci...

- Po, tha edhe njëherë kërkuesi i vargut, duhet t'i vetëdijësojmë! Dhe ja si mendoj unë: Kur ta shohin këta Don Kishotë se nuk kanë të bëjnë me një turmë që

nxehet sot e ftohet nesër, do t'i vënë gjithin kokës... do t'u lëvizë karrikja nga vendi...

- Po ja more vëllezër, foli edhe njëherë tullaci, protestojnë ca të rinj të zellshëm, dalin kohë pas kohe edhe qytetarë të tjerë iu bashkohen, po nuk ua var askush...

- Ashtu është tha flokëkuqi, por, ashtu siç folëm për dobësitë e pushtetarëve, duhet të flasim edhe për dobësitë e kësaj organizate të rinjesh, për atë entuziazëm pa mbulesë të tyre... Madje jo vetëm entuziazmi, por edhe kërkesa e tyre për vetvendosje vetëm në një pjesë të Atdheut, ëdhtë pa mbulesë dhe tejet joserioze...

- Kërkesa e tyre, më shumë përngjet me kërkesat e mesjetës për pashallëqe...

- Prandaj, mendoj unë, kanë aq pak përkrahës në lëvizjen e tyre...

... Nuk guxojmë t'ia marrim të drejtën vetes për Vetvendosje Kombëtare...

- Pikës i ke rënë - tha kërkuesi i vargut... Kurrë në historinë e këtij vendi nuk

kemi qenë kaq afër jetësimit të së drejtës sonë për Vetvendosje...

- Këtë hekur, tha, nuk duhet ta lëmë të ftohet, duhet t'i biem me të gjitha forcat, për t'i dhënë formën që e dëshirojmë dhe që e meritojmë...

- Sa për fuqitë e mëdha, që kanë hyrë si pyka mes pjesëve të ndara të Atdheut, pavarësisht interesave që përfaqësojnë, nuk besoj se mund të gjejnë të drejtë morale për t'u ndeshur me popullin tonë edhe njëherë si shumë herë të tjera në historinë e largët. Ata, janë të vetëdijshëm për përkushtimin e popullit tonë për të qenë mik me të gjithë ata që e njohin fjalën e shenjtë Miqësi, njëherit janë të vetëdijshëm se kohët që kanë ndryshuar nuk mund t'i kthejë prapë askush...

- Nëqoftëse u pengua njëherë përhapja e një kryengritjeje gjithëshqiptare, nuk do të thotë se u shuan shkaqet e saj, pra, përderisa ekzistojnë shkaqet, ekzistojnë edhe mundësitë për një gjë të tillë. Këtë nuk e them unë, këtë e thonë ligjet e natyrës, e thot vet Zoti...

- Nuk ka ndodhur që të shërohet një plagë duke e mbuluar etë, përkundrazi, poqese nuk mjekohet në kohë, pason qelbëzimi... Dhe, plaga jonë vëllezër, nuk mbulohet me kaska blu, as me udhëheqës të përugjedhur nga të tjerët, ajo po kullon me shekuj të tërë, dhe s`mund të presë më, duhet shërim, shërim...

- Fjalët e kërkuesit të vargut, sikur po mirrin frymë rreth tyre, sikur po dinin jashtë dhomës për të kërkuar udhë... Heshtën të gjithë, vetëm fjalët e fundit s`heshtnin, zhurmonin e buçisnin në zemrën e secilit. Ata ishin katër; katër bashkëudhëtarë!..

-VIII-

- Ditën e nesërme ishin të katërt në dhomën e ditës. Megjithatë, xhezven e kafesë e kishte marrë në dorë kërkuesi i vargut, dhe po i derdhte sheqer, ndërsa shokët po prisnin me padurim kafetë...

- Kafeja gati, ejani mirrni secili në kuzhinë se nuk kam si ua sjell të gjithëve përnjëherë... Vetëm timen dhe tënden si-

Ili këtu,, këta të rinjtë le t'i marrin vetë, iu përgjigj flokëkuqi zërit që erdhi nga kuzhina, duke ngacmuar shokët e përgjumur.

- Ata, edhe kur ishin të lodhur nga mësimet, edhe kur brenga për fatin e vendit u shfaqej si mal, gjenin kohë për të qeshur, pavarësisht se çfarë fshihej pas atij humori. Ata qeshnin shpesh; qeshnin se ishin të rinjë, ishin në fillet e jetës, në hapat e parë...

- Kështu ka qenë denbabaden në këto anë, rinia ishte e para, qoftë në dasma, qoftë në mortje. Ajo mbante bajrakun, ishte vet bajraku...

- Dolën në rrugë bashkërisht, dolën dhe u nisën secili në drejtim tjetër.

- Të gjithë studionin në degë të ndryshme, kështu që, u duhej një pjesë të ditës të jenë të ndarë...

- Një autobus i vjetër kalonte disa herë në ditë në lagjen e tyre periferike, por ata ecnin më këmbë, rrallë ndodhte të hypnin në autobus. Në ndonjë mot të ligë, nuk kurseheshin, udhëtonin me te, ndërsa në kohë të ngrohta dhe pa të re-

shura, udhëtonin më këmbë.

- Prandaj dhjetë minutat e para të ecjes i bënin bashkë, pastaj ndaheshin dhe takoheshin, herë pas dite vonë, herë në orët mbrëmjes... Rëndësi, tash e tutje kishte bindja e përbashkët që kishin lidhur me situatën dhe me hapat që duhet ndërmarrë, të tjerat ishin të parëndësishme për shokët e idealit...

* * *

- Kërkuesi i vargut po kthehej nga shkolla me një duzinë gazetash nën sqetull...

- S`paske lënë asgjë për nesër, - i thiri nga dritarja flokëkuqi...

- Po ti, ç`pret aty? - mos pret të kthehen qentë nga azili? - Kot e ke, ata do kenë shkuar si duket në muajin e mjalit, a s`e dëgjove "Ali Babën" mbrëmë ç`tha për mbrojtjen e ambientit? -...Mesiguri ka bërë diçka edhe për minoritetin e qenve..

- Ç`farë minoriteti mor, iu përgjigj shakasë flokëkuqi, - në u bëftë regjistrimi

nën kontrollin e këtyre të huajve, ka rrezik të dalim neve pakicë...

- Inshallah kujtohet dikush nga të mëdhenjtë e bëhet regjistrimi i komuniteteve, siç po na thonë, pa ardhur në jetë gjenerata e re e qenve, se pastaj nuk i dihet, mbase do ti shtohet flamurit jabanxhi edhe ndonjë yll i ri...

- Sa për ambientin e “Ali Babës”, hiç mos u mërzhit, ai s’ka të bëjë me qentë e lagjes sonë, ambient për te dhe për suitën e etij është ambienti ku banojnë dhe ku dëfrehen ata, domethënë në vendet e tyre të punës, tjetër ambient nuk ekziston në hapsirat e errëta të trurit të tyre... Na, shiko se ç’shkruajnë gazetatat; lexo kronikën e zezë, shih sa vrasje ndodhin në ditë, sa vetvrasje, sa hakmarrje... Pastaj na, shiko faqet e para, të gjitha një titull kanë: filan e pishman ministri priti e përcolli filan e pishman burrështetasin; u lidhën e u zgjidhën këto e ato marrëveshje... Po... sikur edhe në planete tjerë të kishin jetuar, kaq gënjeshtër e paturpësi nuk do të duhej të na dërgojnë. Nuk e di a na

bëjnë hesap për njerëz neve këta, apo pandehin se jemi kafshë...

- Ngjitu lart, ngjitu, se të pret kafeja...

- Për herë të parë e vuri xhezven të nxehet flokëkuqi. Mbase e shtyu dhimbja për shokun që nuk dinte ç'është pushimi; ditën me studime, ndërsa natën kërkonte vargun...

- Kërkonte të sqarojë fenomenin – njeri, që di të nderojë botën e tërë me gjoks e me gjak, dhe njëkohësisht, di të durojë dhe dhimbjet gjer në shpirt...

- Prandaj kërkon një varg të tillë, që njeriu të gjejë burimin e së keqes, jo të vrapojë kot pas pasojave.. Shkallëve ngjitej ngadalë - ngadalë, sikur deshte të numërojë parmakët që i dinte përmendësh me të gjitha përmasat që kishin. Shpesh dëshpërohej dhe kjo e lodhte, e dërrmonte, por kurrë nuk ipej kurrë...

- U ngjit më në fund në krye të shkallëve, hyri në dhomë, dhe sikur kërkonte një kënd ku do të hidhte gazetatat...

- Deshte ta harrojë vargun e krimeve që lexoi në secilën prej tyre, sikur s'de-

shte të jet e vërteta ashtu siç ishte, po të ishte tjetërfare, pa kronika të zeza, që po të shkruheshin të gjitha, nuk do kishte vend për fotografitë e udhëheqësve që mbulojnë çdo ditë faqet e para të shtypit.

- Urdhëro, - i ofroi kafënë shoku pa thënë asgjë më tepër... E ndolli dy - tri herë dhe e lëshoi filxhanin mbi tavolinë.

- He, e ngacmoi flokëkuqi, si të duket kafja!..

- Të lumshin duart...

- Flokëkuqi përpiquej ta disponojë, po s`dinte nga t`ia nisë, e shihte që nuk ishte aq e lehtë...

- Nuk të kam parë kaq të mërzhitur, - i tha vetëm kaq dhe heshti...

- Edhe unë njeri jam si ti, ia ktheu shpejtë por me ton të butë...

- Pije kafënë se mos ftohet, apo nuk të pëlqeu, dhe veç ma bëre qejfin që mos më ngelet hatri...

- Edhe njëherë të lumshin duart! A u binde tash, - i foli më në fund me buzëqeshje...

- Në ekran ishin fokusuar lojtarët e

kombëtares që do të zhvillonin një ndeshje miqësore futbollit, me njërin nga shtetet mike të vendit tonë...

- Teksa po rreshtoheshin futbollistët, grupi i këngëtarëve që do të këndonte himnin e ri shtetëror, priste shenjën e dirigjentit. Dhe, ja, u ngritën të gjithë në këmbë. Filloi këndimi, dhe për çudi, në të katër anët e stadiumit filloi fishkëllima e publikut. Në atë zhurmë të përzier, fishkëllima - himn, dhe anasjelltas, filloi, fare spontanisht, të këndohet himni kombëtar; himn që kishte përcjellë mijëra e mijëra djem e vajza të shqipes nëpër fronte luftërash të përgjakshme, dhe kishte pritur e përcjellë po aq mijëra të tjerë për në botën e amshimit...

- Të dy shokët ishin ngritur në këmbë për të nderuar tingujt shpirtëror të himnit kombëtar, pavarësisht që ishin të mbyllur vetëm në dhomë, himni duhej nderuar në mënyrë të prerë; duhej nderuar ashtu siç e nderuan ata që u kalbën burgjeve, ata që ranë në fushën e nderit,

dhe gjithë ata që janë të gatshëm të bien për te...

- Situata në ekran ishte tepër emocionale, në një anë mërmëriste pa iu ndier zëri më grupi i pushtetarëve, ndërsa rreth e përqark, ushtonte gjer në qiell zëri i rinisë, zëri i popullit... Përfundoi jehona e himnit dhe u ulën të dy në divanin e vjetër, nga ku dukej më mirë ekrani...

- E kuqo, a e pe... a e pe kush është populli që nuk flet. Populli nuk di të flasë, ai nuk e njeh gjuhën e të huajve, ai reagon, ai lëviz kur i dhemb trupi dhe shemb edhe malet. Këtë varg kam dashur ta gjeja ta shkruaj, ta studioj, por është e pamundur. Vargu i këtyre të rinjve, që sot ia thyen hundët mashtruesve të popullit, nuk futet dot në fletore, ka të tjera përmasa...

- Është varg i gjatë, tha kokëkuqi...

-IX-

- Kur erdhën dy shokët tjerë nga mësimi, ata i kishte zënë gjumi. Po flinin brinjëri tjetrit si dy fëmijë të lumtur, që pas

një loje të gjatë, i dorëzohen ëndrrave... Edhe ata shihnin ëndrra, por ëndrra e sotme ishte me ngjyra, ishte me këngë, me himnë... ishte me thirrje, me fishkëllima; ishte një ëndërr e veçantë; një ëndërr që i mbante në gjumë të qetë, të qetë si fëmijë...

- Tullaci përlau gazetatat në dorë dhe nisi t'i shfletojë një nga një. Nuk lexonte asgjë përveç titujve. Si i kaloi të gjitha, iu drejtua kërkuesit të vargut magjik: mungon vetëm një numër!..

- Jo, tha ai, të gjitha aty i ke...

- Është edhe një tjetër gazetë që ti kurrë nuk e ke blerë. Botues është njëfarë mbrojtësi i gjuhëve apo dialekteve krahinore, nuk e di si e quajnë, por di që është duke bërë punën e djallit.

- Ja pra, kjo mjafton, mjafton që dikush të bëjë punën e djellit dhe të përkrahet nga këta burrështetas që kemi mbi kokë. Fjalëve të kërkuesit të vargut magjik iu përgjigj shpejtë tullaci: jo, tha, askush nuk është duke e përkrahur, ai është vet kadi vet efendi...

- Jo, jo, nuk është ashtu! Kur dikush i vë kazmën gjuhës shqipe, njëjtshëm siç bënë pushtuesit e këtij vendi, çdo heshtje përpara kësaj vepre kriminale është e dënueshme. Dhe, ajo gazetë që ndot e përgojon mundin e dhjetëra brezave që dhanë dhe jetën për të mbrojtur gjuhën tonë kombëtare, nuk është dosido, siç mund të themi një gazetë si të tjerat, ajo është diç më tepër, është gjurma dhe hija e zezë e shtypit të mbetur nga pushtuesit e fundit...

- Është një robëri shekullore more vëllezër, nuk shkulen dot të gjitha rrënjët e pushtuesve vetëm me vullnet të mirë, duhet punë, punë!.. Flokëkuqi e dinte që, kur fliste gjatë kërkuesi i vargut, kërkonte një gotë me ujë përpara, dhe pa i kërkuar askush që t'i shërbejë shokut, u ngrit nga vendi dhe i pruri ujin përpara...

- Faleminderit vëlla, faleminderit, i tha dy herë dhe ngriti gotën me ujë...

- Fol i tha flokëkuqi, vetëm fol, se unë, jo që të mbaj me ujë, po edhe të lajë të tërin, i tha me të qeshur...

- E patë në ekranin televiziv se çka i bënë një grup të rinjesh njërit ideator të kësaj maskerade antinjerëzore në rradhë të parë, pastaj dhe antikombëtare. Gati sa nuk e qitën jashtë me shqelma kur tentoi të forcojë tendencën e krijimit të njëfarë dialekti të ri, si gjuhë kombëtare për një pjesë të kombit, thuase kombi shqiptar është tjetër gjak e tjetër soj nga kjo pjesë që pretendojnë ta shpallin si pronë private të tyre. Harrojnë mbeturinat e pushtuesve kriminalë, se mu kjo tokë, mu kjo pjesë e Atdheut – Shqipëri, ka qenë pararoje e të gjitha kryengritjeve të përgjakshme, ka qenë bastion i pakalueshëm për të gjithë pushtuesit historikë. Dhe padyshim, edhe so edhe nesër, edhe përrherë, do të mbetet krahu, zemra dhe gjaku i Shqipërisë...

- Nuk bëhet lojë me shpirtin e popullit; ai di të heshtë, di të presë, por di edhe të godasë, dhe goditjet e tij janë fatale, janë të pashërueshme...

- Si aq gjatë po shkon kjo punë, si aq javash po ngjitet kodrës... Po tullac,

po, ndërhyri sërish kërkuesi i vargut, ke të drejtë; vërtetë ngadalë po ngjitemi kodrës, por po ngjitemi, po ecim!..

- Ritmin dinamik të fjalimit të kërkuesit të vargut, e prishi shoku me nallane. Ai ecte koridorit sikur tërhiqej zvarrë.

- A ke më për të numëruar, i thirri flokëkuqi nga brenda...

- Nuk të kuptoj, u përgjigj nga jashtë.

- A ke më hapa për të numëruar? - ia përsëriti pyetjen...

- E, tha, tash të mora vesh!..

- Nëse more vesh, hiqi ato të shkretat nga këmbët se na e lojte mendjen...

- A, jo... këto nuk i shqit nga këmbët pa plasur ti...

- Si ore, ashtu thua a? – dhe u ngrit me vrap të dalë në koridor për t'ia hequr me dhunë nallanet. Mirëpo, përpara se të dalë flokëkuqi në koridor, ai kishte hequr nallat dhe po hynte në dhomën e ditës me nalla në dorë...

- Në derë u ndeshën ballë për ballë, dhe kur e panë shokun me nalla në dorë, ia plasën gazit të gjithë.

- Ja, tha, ua bëra qejfin, po çaj ama s`keni për të pirë më prej meje, atë le t`ua bëjë kuqua tash!..

- Jo, tha kuqua, këtë marrëveshje nuk e pranoj kurrë, më mirë vishi nallat dhe vëre çajin të vlojë, se sa të më dënojnë mua të gjorin...

- Skena teatrore që përsëritej shpesh në mes tyre, u pëlqeu të gjithëve...

-X-

- Festat po afrohen, tha tullaci si i mërzhitur. Nuk e di a do të mund të shkoj në shtëpi, kam shumë për të mësuar...

- Po, tha, kërkuesi i vargut, duhet të festojmë sido që të jet. Vetëmse kur i shoh rrugët plot me lypsarë, plot me të mjerë, më kujtohet Migjeni dhe s`di të dalloj kohën në të cilën jetojmë... Nuk mundem të mendoj për çfaredo feste dhe të mos më dalin përparasysh vargjet e të mjerëve nëpër rrugët e qytetit... Nuk mundem, thjeshtë nuk më festohet... Nuk mund të gëzohem përballë këtij mjerimi që po mbulohet me të gjitha mjetet e pro-

pagandës e, megjithatë, ai është aty, pranë nesh, brenda nesh. Më mirë të them: jeton me ne në çdo kohë, në çdo çast.. dhe ec e festo pastaj, ec e gëzohu, kur nuk e ke edhe mundësinë më të vogël për të ndihmuar ushtrinë e pafundtë të varfnjakëve...

- Kërkuesi i vargut kishte ikur largë me fjalët e tij. Kishte dalë përtej kësaj bote që e jetonte; kishte arrirë botën e mjerë të Migjenit dhe po përpiquej në vargjet e tij të gjejë një varg për vete, për njeriun e sotshëm...

- Migjeni i thosh, mos shkruaj, hiq dorë, s'ka kush e lexon, është kohë tjetër, duhet vargje tjerë, të gjallë, që grushti të jet i fortë, vdekjeprurës...

- Nga ike ore, përse heshte!.. zëri i shokut e tërhoqi në çast nga zhytja e thellë në kohë të tjera...

- Ku isha?.. nuk e di, më duket se pashë Migjenin diku pranë vetes...

- Je në vete?

- Mos u shqetëso, bëra veç një shaka të vogël...

- Mirë tha tullaci, s'ka gjë të keqe nga shakatë, po më thuaj si t'ia bëjmë me punën e këtyre festave që po renditen njëra pas tjetrës...

- Do festojmë pra, do festojmë...

- Të festojmë?. po ti sikur the pak më parë se s'të festohet!..

- Ja ku po ta përsëris, se, nuk më festohet, por duhet të imitojmë ambientin, se ndryshe na shpallin të marrë...

- Faleminderit vëllaçko, tha tullaci me admirim. Unë për vete tha, kam shumë për të mësuar, kështuqë, nuk më duhet, as të festoj për hatër të tjerëve, as të imitoj të gëzuarit...

- Në ditë festash, tullac, e sheh më mirë fytyrën e udhëheqësve dhe të atyre njerëzve që janë pasuruar në kurriz të këtij populli. Edhe nëse ndajnë ndonjë thërrime nga pasuritë e tyre për të varfërit, atë lloj humanizmi arrogant, e bëjnë të rrethuar me kamera e gazetarë, për të lënë përshtypjen e rrejshme të një bëmirësie. Dhe, korit të tyre duhet t'i bashkoh-

emi edhe ne në këso rastesh, për të lënë përshtypjen e njeriut të gëzuar...

- Ke të drejtë, tha tullaci...

- Të drejtë? - e ç`më duhet e drejta kur nuk mundem ta ndryshojë këtë gjendje, ç`më duhet!.. Prandaj më duhet, ose më mirë të them, na duhet vargu magjik; vargu që do godasë pa mëshirë këtë errësirë të gjatë, e t`u hapë rrugë rrezeve të dritës...

- Tak, tak, tak, trokiti dera...

- Shih kush është!..

- Tullaci hapi derën dhe shtangu... nuk e njhte personin që i doli përballë...

- A është këtu kërkuesi i vargut magjik?

- Po, ja ku e keni, urdhëroni!..

- Sa bëri hapin e parë, kërkuesi i vargut brofi më këmbë... Ti? – nga dole kështu? Si erdhe?

- Rrugës erdha, si gjithë të tjerët!..

- Nuk e kuptoi në ishte ironi apo shaka, por e mori në përqafim një copë here, pastaj ia prezatoi shokun...

- Ky është tullaci, njëri nga bashkëb-

anuesit e mi... atëherë iu drejtua tullacit:
kjo është Bulëza tullac, shoqja ime e vjetër...

- Tullaci u gjënd i befasuar, dhe në vend që të përshëndesë edhe njëherë shoqen sipas bon-tonit, iu drejtua shokut: nuk na ke thënë që paske një shoqe të vjetër që ta gjetka banesën edhe në këtë zonë ku ka më shumë qen se njerëz... Lëri shakatë tullac, merr xhezven e bëj kafetë, për të tjerat flasim më vonë...

- E ç`do flasim o i bekuar, flet puna vet...

- Bulëza, kur e pa intimitetin e tyre, u përzie në atë temë alegorike, për të trguar tullacit se edhe ajo dinte diçka për jetën e tyre shoqërore...

- Shiko ti shok! bëji kafetë e mira, ndryshe mund ta përsëritësh provimin... I erdhi keq ta thërrasë me nofkën që i kishin vënë shokët e dhomës, ndaj i tha shok...

- Tullaci e mori vesh nga sjellja e saj aq shoqërore, se ajo i dinte të gjitha nofkat e tyre...

- Unë kam emër tha, për më tepër mund të pyesësh njërin nga pagëzuesit e mi që po qëndron si guhak përkrah teje.

- Bulëza u hodh më këmbë duke qeshur, dhe shkoi ia rëmbeu xhezven nga dora.

- Lejomë të lutem, i tha, tash jam unë e para e kësaj pune.

- Tullaci aspak s'kundërshtoi, por meqë e more këtë punë në dorë i tha, llogarit edhe dy kafe të tjera, shokët sa s'kanë ardhur. Dhe vërtet, gjersa u bë kafja, flokëkuqi dhe shoku me nallane u shfaqën në derë...

- Ç'u bëtë o të uruar, u foli tullaci, na mbetën sytë nga dera...

- Eee, u bëre verem ti, ia priti flokëkuqi.

- Verem jo xhanëm po, se si më duket shtëpia kur mungojnë kalamajtë...

- Shokët e posaardhur, sikur i shmangeshin humorit të tullacit. As ata nuk e kishin parë ndonjëherë mysafiren e re, dhe kjo i bënte të ruajnë humorin.

- Tullaci, mori të drejtë nga kërkuesi i vargut dhe u ngrit më këmbë... Sa për dijeni tha, kjo shoqja që i bëri kafetë kaq të lezetshme, është shoqja e vjetër dhe njëherit nusja e re e këtij guhakut... Vetëm Bulëza dhe kërkuesi i vargut ia dhanë të qeshurës, ndërsa dy shokët që erdhën vonë, nuk e dinin ç'po ngjet në të vërtetë dhe, edhe kësaj here zgjodhën heshtjen si përgjigje ndaj këtij humori të përsëritur të tullacit...

- Kjo është një shoqja ime tha kërkuesi i vargut, të tjerat ia lëmë kohës.

- Kaq tha, sa për të çliruar dy shokët nga një përmbajtje e pakuptimtë...

- Tash, kur i morët vesh të gjitha, tha tullaci, përvishjuni punës, si u kam mësuar...

- Humorit tashmë iu hapën rrugët, megjithatë, Bulëza i bënte paksa më të përmbajtur...

- Në kohën që ajo po hante me dhëmbë pa vetëdije një rën gjershetë, kërkuesit të vargut që po e shihte vjedhazi, iu duk se zbuloi vargun magjik. Kështu du-

het të duket, tha me vete, si kjo gërshetë e virgjër; i pastër e i thurur mirë, por jo nga një dorë, ai duhet të thuret ndryshe, ndryshe... Duhet ta thurin duart e mendjeve të të gjitha kohërave, të të gjithë shekujve. Vetëm atëherë do të zgjedhim kohën dhe vendin kur dhe ku të godasim, vetëm atëherë... mendoj e mendoj kërkuesi i vargut magjik...

-XI-

- Ai, edhe kur ishte mes shokësh, edhe kur ishte vetëm, edhe kur kishte të dashurën në krahë, gjinte kohë për të menduar. Asnjëherë nuk hiqte dorë nga bindja, se kishte një zgjidhje, kishte një udhë për të ardhur tek ajo, vetëm se duhej punë, duhej mund, pa u ndalur, pa u lodhur.

- Një ditë, tha - të gjithë u kthyen nga ai, kur të jenë formuar këto lidhje vëllazërore që kemi formuar ne këtu në dhomën tonë, në të gjitha universitetet e hapsirave shqiptare, nuk do të jet vështirë për ta thurur vargun magjik.

- He, ta lumsha, këtë thuaj ti, këtë...
briti flokëkuqi si pa pandehmë...

- Ate po them, pra, duro o i uruar,
duro... siç thashë më parë, për të bindur
veten se kemi bërë një punë, duhet ta ur-
dhërojmë të na dëshmojë se ç`punë ke-
mi bërë, jo të flejmë të kënaqur nga fjalët
që themi, se mund të vdesim në gjumë...

- Kur t`ia nisim, tha tullaci, këtëzë he-
rë si i prekur në sedër, ngaqë ishte i vet-
mi që ishte kyçur me vonesë në vargun e
shokëve...

- Këtu, në këtë vend dhe nga vetve-
tja, ia priti parafolësi. Sot jemi katër, nes-
ër duhet të gdhihemi tetë, secili nga ne
duhet ta gjejë një bashkëmendimtar dhe
një bashkëveprues jashtë këtyre mureve.
Të jeni të bindur se shumica absolute e
popullit tonë këtë mendim që kemi ne e,
ka, vetëm se mungon lidhja, mungon
vargu që do të lidhë botën tonë të fjetur
me botën tonë të zgjuar. Domethënë, m-
ungon lidhja mes vet ne shqiptarëve. E
bota e fjetur, sado e thellë të jet, është e
vdekur, është një hiç...

- Duhet prekur nervin që krijon dhimbje tek secili, ashtu siç krijojnë dhimbje dhëmbët e qenit kur ngulen në mish. Prandaj falenderova qentë në një rast, prandaj dua të shtohen ata, se ata nuk zgjedhin viktimë, kafshojnë atë që e kanë më afër...

- Ne duhet të krijojmë një lidhje zinxhimore, ose një organizatë rinore me të gjithë studentët dhe nxënësit e shkollave të mesme të hapësirës kombëtare, dhe do ta kemi pastaj më lehtë për të gjunjëzuar, si udhëheqësit e vendit, ashtu edhe mentorët e tyre të huaj...

- Mos ndoshta ky është ai vargu magjik që kërkon zotrote?.. pyeti shoku me nallana, por pyetjen e bëri plot ironi e ngacmime shoqërore...

- Tash për tash duhet të bëjmë punët që kemi përpara, sa për punën e vargut, do ta marrësh vesh patjetër një ditë...

- Nusja sikur s'na e pëlqeu muhabetin, foli sërish flokëkuqi...

- Ka të drejtë tha tullaci, por pa dashur të bëjë shaka, harruam që jemi pe-

së shokë në dhomë, vazhdimisht flasim për numrin katër. Si do të ndiheshte dikush nga ne poqese ndodhej në mesin e katër shoqeve, dhe të mos përfilllej fare. Kjo sikur s'është mes nesh, sikur është hije...

- Unë për vete, tha flokëkuqi, veç të ndodhem mes katër shoqeve, pa le të mos përfillëm, vet prania ime në mes të parajsës do më mjaftonte...

- A i poshtër, i tha Bulëza, veç mos m'u dhëntë rasti, se ke për t'u penduar që fole kaq mbrapsht...

- E, ndaluni tek kjo pikë, tha kërkuesi i vargut! Më duket se gjeta dhe germën e dytë...

-XII-

- Në anën tjetër të rrugës, pranë ferrës që bënë ahengun qentë më parë, loznin fëmijët e lagjes... Nuk pyesnin për shi a për breshër, loznin e gëzoheshin si gjithë fëmijët e botës në prag të festave të mëdha...

- këtu tek ne, mendoj, festohet ndry-

she, dikush zhytet e dalldiset në qejfe, dikush mban duart shtrirë në rrugë dhe fsheh fytyrën prej kalimtarëve. Po të mundesha do t'i kisha thënë: mos e fshih fytyrën njeri i dliër, po shih në sy çdo kalimtar, çdo përbuzës të nderit tënd...

- Le të fshehin fytyrat ata që vjedhin bukën tënde, ujin tënd, ajrin tënd...

- Ngrië kokën lartë, dhe shih nga toka që të përket, fytyrat që duhet të fshihen, që duhet të skuqen... Shih e shtrëngo grushtin, futu në rresht me botën që të pret që moti; qëkur ke rënë, qëkur je shtrirë në mes të rrugës e lutesh për lëmoshë... Kërkuesi i vargut kishte filluar të rendisë mendimet, por tashmë fliste me zë, sikur të kish të gjithë të varfërit përballë, dhe sikur prisnin fjalën e tij, vargun e tij magjik...

- Ngrehu, tha edhe njëherë; ngrehu e shikoi në sy, ata që jetën ta përbuzin dhe ironishëm pranë të shkojnë! Ngrehu o nder i nëpërkëmbur, ti që me gjak këtë tokë e lave, saherë të thirri: bir ku je, bir ku je, ti vrap tek pushka gishtin e vure...

dhe gjak të ri asaj i dhe!

- Kërciti dera, por nuk e ndjeu, vazhdoi të flasë edhe më zëshëm...

- Shoku me nallana u ul në një karrike pranë dritares dhe nuk tha asgjë...

- Si e mbaroi fjalimin, u kthye nga shoku... Këtu qenke ti?... s` të paskam parë, çudi...

- As unë nuk të pashë në fillim, ia ktheu tjetri, m`u duke si tjetër njeri, si një i etur në shkretëtirë që kërkon ujë të mbese gjallë!..

- Mbase ke të drejtë, i tha, kjo shkretëtirë që na rrethon, na detyron të kërkojmë hisen që na takon... Dhe, ajo hise është e shtrenjtë, më e shtrenjtë se uji i shkretëtirës, sepse atje, në saharë, e mira dhe e keqja ndahet për të gjithë njëlloj; s`ka ujë për Luanin, s`ka as për majmunin, ndërsa në këtë parajsën tonë që po e bëjnë shkretëtirë, ndodh më e çuditshmja; hanë e pijnë majmunët dhe heshtin luanët...

- Dhe jo veç që heshtin, por luten e stërluten nën këmbë majmunësh...

- Dëgjo shok i dashur, filloi të ndërhyjë shoku me nallana, më pëlqyen krahasimet që bëre, por kam një vërejtje, nëse më lejon...

- Po, patjetër, vetëm fol...

- Sa i përket luanëve, ishte çdo gjë në regull, edhe ata lëvizin ngadalë, por kur lëvizin, lëvizin siç duhet...

Ndërsa krahasimi që bëre me majmunët nuk më pëlqeu fare. Merre me mend, sikur t'u shkoje fjala në vesh majmunëve si do të reagonin me krahasimin aq të pa-principitë që ua bëre... Majmunët, që the ti, edhe pse janë majmunë, nga nëna natyrë marrin vetëm sa u takon, domethënë, aq sa u kërkon jeta, ndërsa këta që i përfole ti, me pangopësinë që kanë, vetëm vampirë mund të quhen...

- Kërkuesi i vargut s'deshte të qeshë se nuk i qeshej, por s'mundi të përmabajej... E, tha, po qeshim me dhimbjet tona! Dhimbje të çuditshme!..

-XIII-

- Bulëza kishte ardhur pa gdhirë sot. Seç kishte për të thënë, akoma s`po e merrnin vesh shokët që prisnin në dhomën e gjumit. Asnjëri nuk deshte t`u pengojë të dashuruarve, prandaj nuk dilnin nga shtrati, gjoja se u flihej... Ishte ditë e Diele...

- Ai kishte tretur shikimin tej prapa asaj mjegulle të dendur që mbulonte qytetin e tërë gjatë dimrit dhe vetëm kur jep-te shenjë pranvera, fillonte të tërhiqet për t`u përgatitur për dimrin e ardhshëm...

- Sa larg i dukej pranvera, njeriut që fliste çdo çast për te, sikur ta kishte të dashur ate dhe jo vashën që kishte për-krahu dhe priste shikimin e tij; priste veç një shenjë të vogël që t`i shkojë më pranë, më thellë, brenda në gji, brenda në shpirt...

- Ajo nuk fliste, ajo heshte, siç heshte i dashuri i saj. Mbase do të kërkonte të largohej po të mos kthehej edhe pak nga ajo, njeriu që deshte, njeriu që ishte ëndërr e saj e parë...

- A i sheh zogjtë në majë të plepit, iu kthye më në fund Bulëzës!..

- Po!..

- Ç`ke kështu!..

- Asgjë, u përgjigj përsëri shkurt...

- Si asgjë, ti s`je mirë, nuk më dukesh... Asgjë, asgjë, e ndërpreu ajo, vetëm se...

- Fol, fol, i ndihmoi ta qesë jashtë fjalën që e përtypte që kur kishte hyrë në atë dhomë, ku i dashuri i saj e kalonte kohën më të madhe të ditës...

- Duhet të ndërpresë studimet... dhe plasi në vaj...

- Qau e qau në gjoksin e tij gjersa u shfry...

- A u qetësove, i tha ai. Tashti fol më qartë të lutem...

- Babin ma kanë larguar nga puna...

- Si?... si the moj?

- Babin ma përjashtuan sepse nuk pranoi të antarësohet në asnjë parti politike, dhe kaq u desht... Ti e di sa është prekur babi, ate edhe pushtuesit e deridjeshëm e përjashtuan nga arsimi në vit-

et e tetëdhjeta. Dhe, për ironi, edhe atëherë të njejtën gjë ia kërkuan; të futet në parti, ndryshe, e gjti ajo që e gjeti sot nga bashkëvuajtësit e dikurshëm...

- Jo, jo, tha ai, këtë s`mund ta besej.

- Thirru shokëve të vijnë, e di se janë zgjuar që moti...

- Bulëza hapi derën, dhe me gjithë brengën e madhe që kishte, u përpoq të jet ajo e djeshmja, ajo e përhershme Bulëzë...

- Çohuni o të përgjumur, o ju që luftoni me gotat e çajit mbushur; çohuni o trima të kafesë...

- Ata, edhe pse i kishte prekur ajo heshtja e gjatë e tyre dhe kishin ndjerë se diçka ka ndodhur, iu përgjigjën si në kor Bulëzës: si urdhëron komandantja e xhezves... U ngritën, dhe pasi pastruan fytyrat, erdhën në dhomën e ditës...

- Kërkuesi i vargut ua shpjegoi fill e për pe problemin e së dashurës...

- Gjer këtu paska ardhur puna a?..

- Po o tullac, po, gjer këtu, iu përgjigj shokut shkurt...

- Këtë nuk e kam pritur tha tullaci.

Kisha dëgjuar që janë lënë pas dore invalidët e luftës, që janë lënë në rrugë fëmijët e dëshmorëve, por kjo arsyetohej gjithnjë me mungesë fondesh e tjera e tjera sihariqe, por që të hidhet në rrugë një veteran i arsimit, një njeri që e ka shkrirë jetën për këtë vend, këtë s`do ta besojë kurrë po të mos kisha dëgjuar prej Bulëzës vet...

- Do dëgjojshe edhe më sihariqe të tilla, i tha flokëkuqi. Gjersa rrijmë e shajmë njëri - tjetrin se cila parti ka dalë nga lufta e cila nga ferri, pak e kemi këtë që na punojnë, pak.

- Akoma nuk e kuptojmë se nuk ka parti të dalë nga lufta, ky është mashtrim i njerëzve të paskrupull. Në luftë doli populli me bijtë e vet, nuk pati parti e organizata, nuk pati ndarje krahinore e fisnore. Dhe nëse mendon dikush se gjithë kjo që po ndodh është një rastësi kalimtare, mashtrohet keq...

- Këta mashtrues, nuk kanë hyrë në zgjedhën e djallit sot për të nxjerrë kokën

nesër. Këta , çdo ditë dhe orë, përgatiten mirë e më mirë, që një dite të afërt, të ndeshen edhe me popullin, pa u dasht, si pararendësit e tyre...

- Kërkuesit të vargut i pëlqeu fjalimi i shokut, prandaj heshti pa ndërhyrë, siç bënte rëndom, kur e humbte durimin...

- Flokëkuqi do vazhdonte gjatë mbase, mirëpo u hap dera pa pritur, dhe, si i përshëndeti me mirësjellje, pa i pyetur të zotët e konakut, u fut në dhomë pronari i shtëpisë...

- Të gjithë u ngritën më këmbë për t'i dhënë dorën sipas adetit. Ai u ul më pas në krye të divanit, aty ku i bënë vend mikpritësit, dhe kërkoi ta dëgjojnë. Më falni tha, që erdha përpara kohe, por më besoni se nuk kam më çka t'i kaloj këto festa, prandaj po ju lut të më falni edhe njëherë nëse nuk keni mundësi, por do kisha dashur që qiranë e këtij muaji të ma paguani më herët. Ditë nuk caktoi, mirëpo u mor vesh se ai deshte paratë dhjetë ditë përpara afatit...

- Do ta bisedojmë tha flokëkuqi, veç

halli i madh e ka shtyrë, se kurrë nuk do të binte në dhomën tonë për këtë punë. Ka pasur raste kur ia kemi vonuar me ditë të tëra pagesën, por asnjëherë s'e kemi parë në derë...

- Më duket se u prek më tepër edhe për shkak të Bulezës, ia priti kërkuesi i vargut...

- Unë do ta zgjidh këtë situatë, tha shoku me nallana. Do t'i kërkoj vëllait që kam në Zvicër, dhe e mbyllim këtë çështje...

- Mirë këtë çështje do ta mbyllim, po ç'ti bëjmë kësaj tjetrës se...

- Edhe këtë e mbar unë mbi vete, tha përsëri shoku me nallana. A kemi thënë se duhet të gjejmë nga një shok si vetja? - pooo, thanë të gjithë. E pra, unë për shok të parë po e zgjedh Bulezën, dhe ju e dini që me shokun ndahet edhe bukë e gojës. Mos e diskutoni, tha, unë do mirrem vesh me pronarin që Buleza të flejë me vajzat e tij, ndërsa ushqimin do ta kemi, si gjer më tashti, bashkërisht...

- A më pranon për shok lufte zonjushë? - i tha duke qeshur Bulëzës. Ajo iu hodh në grykë dhe i tha plot mall dhe lotë: vëllai im i tretë!..

- Kërkuesi i vargut e kishte më të lehtë për të thurur vargun magjik...

-XIV-

- Vrenjtur qenka koha...

- Po ç'kohë pret ti kuqo në këto rrethana që po kalojmë. Edhe diell po të jet bota, neve këtu vrenjtur do na duket...

- Mbase ke të drejtë, vetëm se po të ishte ndryshe, ku do ta gjeje atë vargun tënd ti...

- Do të isha më i lumturi njeri i planetit, po të mos kisha ç'të them e ç'të shkruaj për këtë botë. Sigurisht që do kishte paqe Shpirti im; paqë, për të cilën kërkoj ate varg të bekuar...

- Ashtu u bëftë, tha me një zë lutës kuqua...

- I shikon muret si kanë djersirë? - po më kujtojnë muret e burgut, kuqo...

- Atje së paku kisha një paqe me ve-

ten, e dija ku gjendem dhe pse gjendem atje, ndërsa këtu, jashtë birucave të burgut, as e di ku gjendem, as ku do të gjendem.

- Gjithçka më është përzier në kokë, sikur nuk jam vetvetja...

- Ashtu është, kuqo, ashtu, kam unë kurajë, siç ke ti dhe të gjithë të tjerët, po ja, se si më erdhi...

- Ndejti pak dhe vazhdoi: kurrë s'na ka munguar as guximi, as dëshira për të punuar për këtë tokë, por na ka munguar diçka tjetër, kuqo, diçka më e rëndësishme se dy të parat, Dija; dija na ka munguar. Sa bëhet një punë nga dikush, ngrihet tjetri dhe e shemb... Dhe sërish nisim nga e para. Kjo mendësi më munda... Liria, siç e dijmë, nuk e ka të njëjtën kosto tek të gjithë popujt, shumëçka mvaret nga shkalla e zhvillimit arsimor, kulturor etj.

- Megjithatë, besoj se është afruar koha, që edhe populli ynë të ketë shtetin e vet të përbashkët, dhe të mos jetojë më i ndarë në katër - pesë shtete, siç ka

jetuar këtu e njëqind vjetë të shkuara...

- Kuqua në ndërkohë kishte mbushur xhezven me kafe. Ai e dinte që shoku i tij gjatë bisedave të zgjatura, e deshte një kafe, më shumë se çdo gjë tjetër.

- Faleminderit, i tha kërkuesi i vargut, u mësove më në fund të bëjshë kafe..

- E, tallu ti, tallu, po ti s'e di që unë në çdo rast vdekjeje në fshat, kam qenë kafexhi... Dhe kam bërë kafe për qindra vet, jo për një e dy...

- Mund ta marrë me mend se ç'kafe kanë pirë fshatarët e tu!..

- More fshatarët bënin si bënin, po pse s'pyet ti për ndonjë teraqi si puna jote, që detyrohej të pijë kafën që e bëja unë.

- Edhe këtë e marrë me mend. Ja përse e bëj kafënë vet unë. Kafja, nga secila dorë mund te bëhet, por nuk mund të pihet...

- Lëre pra, lëre se i pi unë të dyja.

- Kuqua bënte shaka ndërsa ai përpiqej të shpjegojë veçoritë e bërjes së kafesë nga njerëz të ndryshëm...

- Të bëjshë një kafe si duhet, është si të bëjshë një vepër arti, kuqo...

- Si nuk përton o burrë i dheut të lodhesh kaq shumë për punë kaq të rëndomta...

- S`ka asgjë aq të rëndomtë sa të bëhet me papërgjegjësi. Japonezët thonë, disiplina është e vetmja pasuri që na fali Zoti... Prandaj duhet të kemi kujdes që edhe frymëmarrjen tonë mos e keqpërdorim. Njeriu që është i disiplinuar në punët e rëndomta, s`ka si të jet ndryshe në punët me përgjegjësi. A më kuptove... përgjegjës jemi për gjithçka ndodh rreth nesh, dhe e tërë kjo që ndodh, lidhet ngushtë me padisciplinën tonë.

- Domethënë, qenkemi fajtorë do të thuash, për të gjitha të këqijat që na kanë mbuluar...

- Patjetër që jemi fajtorë. Si mund të jemi meritore për veprat e mira në shoqërinë tonë, ashtu edhe jemi fajtorë për defektet e saj...

- Po a ke thënë se fajtorë janë udhëheqësit e vendit për këtë gjendje të pad-

enjë që kemi?

- Sigurisht që kam thënë...

- E pra?..

- Me sa më kujtohet, kam thënë kë-shtu: udhëheqësit janë përgjegjës për këtë situatë që kemi, por edhe populli mban një pjesë të fajit, ngaqë duron që e keqja t'i shkojë në palcë... Këtu më duket faji është i ndarë, secilit hakun, siç thuhej në lashtësi...

- Të mora vesh...

- S`ka rëndësi në more vesh ti apo jo, e rëndësishme është përgjegjësia që kemi për këtë vend, atë s`na e shkarkon dot askush, ajo është jona, jona kuqo...

- Nuk e kam ditur se jam fajtor dhe unë, tha kuqua. Kam menduar që jam i ndershëm, por tash e tutje nuk do të fle kaq gjatë. Do ta ndajë kohën me pikatore, secilës pjesë do t'i jap hakun...

- Askush nuk dyshon në nderin tënd, kuqo, por ja që në këtë botë ka edhe ligje që na bëjnë të mendojmë edhe për nderin tonë ndonjëherë. Sa të ndershëm do të ishim për shembull, nëse kësaj shtëp-

ie ku banojmë i bie zjarri dhe ne dalim e sodisim nga jashtë, sepse kjo shtëpi nuk është jona...

- Pa pritur përgjigjen e shokut, vazhdoi; Atdheu është shtëpi e të gjithëve kuqo, dhe kur i bie zjarri çdo pjese të tij, ai që nuk niset për t'i dhënë ndihmë, nuk mund të quhet i ndershëm...

- Goja të lumtë! A të bëjë edhe nga një kafe?..

- Patjetër, tash që e mora vesh se paske qenë kafexhiu i të vdekurve, bëma edhe mua të gjallit një...

- Gjersa shoku po bënte kafetë, ai iu afrua dritares për të pushuar pak sytë.

- Natyra s'ishte edhe aq për sy në lagjen e tyre, megjithate, atij i pëlqente...

- Ishin disa plepa gjysëm të tharë në një djerrinë pa zot, dhe një kurorë therrash pranë rrugës, ku strehoheshin qentë e dalldisur... Shtëpitë e ndërtuara pa leje dhe pa një planimetri të përshtatshme, linin përshtypjen e një fshati të largët, ku nuk ka shkelur akoma këmba e qytetërit...

- Edhe për pamjen e kësaj lagjeje që nuk dihet as sa shtëpi ka dhe as banorë ka, fajtori ka emër e mbiemër, por ç'e do, kështu është kur mendon secili për vete, që në të vërtetë do të thotë: askush s'mendon fare...

- A u mërzite? Ja kafja, piye dhe fol prej aty ku e lamë...

- Jo tha, për herë të parë e kundërshtoi shokun!.. tash më duhet pak pushim që të flas me veten, të njejtën gjë bëje edhe ti...

-XV-

- Nga jashtë erdhi një si zë grindës dhe të gjithë varën kokat në dritare për të parë ç'kishte ndodhur. Përpara ferrës, ku flinte buca e ngarkuar dhe që po përgatitej të sjellë në jetë gjeneratën e re të qenve, ishte ndalur dhe çirrej sa mundej drejt buces një i dehur...

- Tjetri që mbante përkrahu të mos shembet, përngjante me një mumie. Fytëra e zbehtë dhe gropat e thella të syve, përveç shprehjes së akulltë, të linin për-

shtypjen e një narkomani. Edhe zëri i të dehurit, që të shponte veshët, ishte i ftohtë, akull.

- Bënin ndonjë gjysmë hapi si të varur në ajër dhe ktheheshin praë në pikën e zgjedhur, aty ku shihej buca e trembur më mirë, dhe flisnin me te, herë njëri, herë tjetri...

- I dehuri edhe brohoriste kohë pas kohe; poshtë qeveria, poshtë mbreti, poshtë bota... unë jam mbreti, jam qeveria, nënën ja... kush më zë udhën... ndërsa i dyti, që përngjante në mumie, qeshte me fjalët e shokut të tij, dhe hapte këmishën për të treguar gjoksin, që më shumë do t'i kishte hije një pule se sa gjoksit të një njeriu...

- Eu, rënkoj flokëkuqi, këtyre u paska mbetur ora diku larg, në dyzetenjishin.

- Poshtë duçja, poshtë, thirrën të dy edhe njëherë, sikur deshin botën ta zgjojnë...

- Jo, tha kërkuesi i vergut, ora e tyre është e saktë. Këta janë faqja e vërtetë e shoqërisë që na servohet. Nëse heshtim

sot, kjo na pret të gjithëve nesër...

- Buca ishte strukuzr më thellë nën ferrë, dhe herë - herë ngrinte leshrat për-pjetë për t'ua bërë me dije ngacmuesëve, se po ta teprojnë me ngacmime, do të marrin përgjigjen që meritojnë. Fundja, përtej pragut të vet s'ka ku shkon...

- Unë, nuk pjerdh për qeveri, briti sa munda sërish i dehuri. Dhe, duke dashur të prekë prapanicën, ngaqë i kishte pantallonat e shqyera, i dolën të mbathurat jashtë. Ai tjetri, që si duket përfaqësonte botën e përtejme, qeshte e gajasej, por nuk mirrte pjesë rregullisht në sharjet që i bënte shoku i bërë xùrxull...

- Ja vëllezër, kjo është pasqyrë e së ardhmes nëse heshtim. Të njëjtën gjë e tha dy herë kërkuesi i vargut, siç e quanin me dashuri shokët e ngushtë. Tek këto fytyra të mjera të shfytyruara, mund të lexojmë librat më të vëllimshëm të fatit të njeriut...

- Shikoni atë kafshë në ferrë. Gjer aty ku s'preket territori që ajo e njeh për të vetin, hesht, dhe çdo milimetër që i shki-

let brenda sovranitetit - ferrë, ajo nxjerr dhëmbët, kërcënon...

- Edhe prej këtyre morëm një mësim, tha tullaci: zërin e ngriti me qëllim që të shohë ç`reagime do vijnë nga jashtë... Asgjë, veçsa e ndërpreu kot kërkuesin e vargut magjik...

- Mos! Deshte të bërtasë flokëkuqi. Mor këta po e teprojnë tha, duan edhe të urinojnë në mes të udhës...

- Joooo!.. pa shihni o vëllezër se ç`po na shohin sytë! Mumia dhe i dehuri u kthyen nga njëri - tjetri, dhe pasi u puthën si nëpër filma, vazhduan lojën me bucen...

- E tash tha, nuk duroj më, dhe u nis nga dera me një tigan të madh në dorë. Ndal kuqo, ndalu, i foli kërkuesi i vargut, ata janë në të drejtën e tyre. Kam thënë edhe më herët, se të gjitha llojet e zvetënimit të qënies njerëzore janë të garantuara me ligj. Lexoni kushtetutën që na e imponuan këta të huajt dhe do të bindeni. Këtyre shprishjeve shpirtërore dhe mendore, u është dhënë vend meritë në ku-

shtetutë, ndërsa dëshmorët, edhe pse derdhën gjakun për këtë Dhë, kanë mbetur jashtë; jashtë kushtetutës, që do të thotë, jashtëligjorë...

- Kërkuesi i vargut psherëtiu thellë, dhe heshti. Ndonjëherë fliste me heshtje. Vet fytyra e tij fliste; rrudhat e parakohta, thinjët e rrallë që i zbukuronin pamjen, vetullat gjysmëlëvarur, të gjitha flisnin me heshtje, pa zhurmë, pa bujë...

- Syri dhe ndjenja kanë alfabetin e vet, tha si me të shpejtë flokëkuqi. Nuk kam pse të lexoj ligje e kushtetuta. Këtë që e pashë sot me sytë e mi, ma ndjen zemra se ç`kobe do të na sjellë... Si nuk menduan të poshtërit, kur u dhanë kaq liri ndjenjash këtyre të prishurve! Ky vend ka dhe të tjerë njerëz të ndjeshëm, është një popull i tërë që duhet të respektohet.

- Ata që votuan këto ligje, nuk mendojnë dot, kuqo, mendojnë të tjerët për ta - ndërhyri tullaci. Madje ata, që ta dish ti, nuk kanë të drejtë të mendojnë, te ata funksional janë vetëm gishtat, vetëm gishtat. Votojnë ç`u servohet përpara, mjafton

që të paguhet mirë... Ke të drejtë tullo...

- Seç deshte të thotë kuqua, por u hap dera dhe heshti. I zoti i shtëpisë kish-te trokitur dy - tri herë, dhe në fund e kish-te hapur derën...

Ç`është kjo që po ngjet more djema! Ai foli më shlrshëm kur vërejti që Bulëza nuk ishte aty... Nuk më kishin parë sytë... lëre, lëre e ndërpreu kërkuesi i vargut, do shohësh edhe më. Edhe më?.. e ç`kemi tjetër për të parë or bir... u përplas në një karrike si t`ia kishin prerë këmbët...

- Nuk e di, - tha kërkuesi i vargut, por vetëm e di që e keqja nëse nuk pengohet, shtohet, rritet sa mali, dhe bëhet zonnjë shtëpie. Për emër të Zotit, tha i zoti i shtëpisë, edhe pse mosha pak më ka ikur, po u betohem se, po e deshti nevoja, jam në gjendje të ec në një hap me ju...

- Meqenëse qëlluar të gjithë në dhomë, përveç Bulëzës, dua t`ju them se po e gjej vargun, po e gjej... dhe u ngrit u afërua tek dritarja. Kërkuesi i vargut nuk dëgjonte më, kishte ikur larg...

-XVI-

- Teksa plepat tundnin krahët nga era, kërkuesi i vargut përcillte si i dehur lëvizjet e tyre, dhe mundohej të gjejë, së paku një krahasim me luhatjen e njerëzve nga erërat e kohëve të përçudnuara...

- Plepat, megjithatë qëndrojnë, nuk u dorëzohen erërave, edhe pse gjysëm të tharë, luftojnë me forcat e fundit...

- Sa pak njerëz ka në botë që u përngajnë këtyre plepave të plakur, sa pak, sa pak... Mendimet i tundeshin bashkë me krahët e plepave, sa në një anë, në anën tjetër të horizontit... Nganjëherë, vargu i plepave i dukej po aq magjik, sa ishte vargu në mendjen e tij; vargu që kërkonte ta thurë dhe të lidhë botët me te... Tek shokët që ndante të mirën dhe të keqen, kishte arritur të lidhë botët e misterta, të vdekurën me të gjallën... Ishte zgjuar bota e fjetur dhe po krijoheshin thurja e parë e vargut të pafund që duhej të thurret për t'i bërë ballë erërave, siç bëjnë plepat që ka përballë... Plepat, mendoi, po të ishin mbjellë nënjë asimetri si rraca

njerëzore, nuk do t'i bënin ballë kaq gjatë kohëve të marra.

- Ma merrë mendja, i tha vetes, se të parët tanë që mundën të na sjellin përmes luftërash gjer tek ky fillim mileniumi, patjetër të kenë patur një bosht orientues, rreth së cilit janë sjellë sipas kërkesave të kohës. Është dorë e tyre që mbolli këta plepa bri njëri - tjetrit, si kod i mbetur nga përtejkoha, dhe që duhet ta deshifrojmë, për t'u bërë ballë stuhive...

- Plepat e lartë gjer në qiell, gjer pranë Zotit, tregojnë pjesën e shenjtë të qiellit që na takon, ndërsa rrënjët, ato janë shenja përjetësie, janë shekujt e gjatë të të parëve tanë, janë varret e tyre, janë jeta jonë...

- Domethënë, jashtë këtij qielli dhe kësaj toke jemi të pashpirt, jemi të shuar, të shuar...

- S'më duhet tjetër motiv, tha nën vete, kaq më mjafton!..

-XVII-

- E gjeta vargun, tha!..
- Vargun? - pyetën njëzëshëm të gjithë...
- Po, po, e gjeta vargun që kërkoja...
- Ku? - si?..
- Në majat dhe në rrënjët e plepave...
...A i shihni plepat e mbjellë njëri - pranë tjetrit...
- Po, thanë sërish njëzërit... Kureshtja po kalonte kufijt normale, të gjithë kishin hapur sytë dhe po prisnin çudinë nga goja e kërkuesit të vargut...
- Kaq afër e paskemi pasur e nuk e kemi ditur!..
- Po, plepa ka gjithandej, tha kuqua, dhe kjo s'është ndonjë çudi e madhe!..
- Është, kuqo, është!.. a keni vërejtur se gjithandej, plepat mbillen në sërë, si të jenë roje e ndonjë objekti të rëndësishëm...
- Edhe këtë e kemi parë, foli përsëri kuqua, por kësaj here në emër të të gjithëve...
- Rastësi nuk ka mbi këtë Dhë.

Dhe nëqoftëse këta plepa janë gjallë pas kushedi sa vjetësh, s`është meritë e tyre, por e atyre që ditën t`i mbjellin sup më sup, dhe e Zotit që respektoi punën e mbjellësit!.. Nëse nuk keni ndonjë kundërshtim, vargu im do të ishte ky: “pa arritur të futemi në qelizën e diturive shkencore, nuk mund të deshifrojmë kodin e mbarsur me fenomenë negativë”. - Pajtohëni?..

Poo, thanë me po të zgjatur!..

- Tash e tutje s`na duhen fjalë!..

07.02.2009

19.02.2009

Bern

Lebit Murtishi

**“pa arritur të futemi në qelizën
e diturive shkencore, nuk mund
të deshifrojmë kodin e mbarsur
me fenomene negative, që na i
zënë udhët që në hapin e parë”...**